

**Informacje z zakresu profilu ryzyka  
i poziomu kapitału  
Banku Spółdzielczego w Kobierzycach  
według stanu na dzień 31.12.2017 roku**

## WSTĘP

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału stanowi realizację procedury „Zasady polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Kobierzycach” wprowadzonej uchwałą Zarządu nr 148/2017 z dnia 19.12.2017r., zatwierdzonej uchwałą Rady Nadzorczej nr 59/2017 z dnia 20.12.2017r., oraz spełnienia wymogów wynikających z Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (zwanego dalej Rozporządzeniem CRR) dokonuje, w niniejszym dokumencie ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu, jak również informacji o których mowa w art. 111 a ust. 4 ustawy Prawo bankowe, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r.

Bank informuje, że niniejszy dokument obejmuje cały zakres ujawnianych informacji, określonych w Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013. Ujawnienie informacji w innych dokumentach przez Bank wynika z art. 434 ust 2 CRR.

Informacje te ogłaszane są z częstotliwością roczną, nie później niż 15 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez Zebranie Przedstawicieli. Informacje są ogólnie dostępne dla wszystkich uczestników rynku w formie papierowej w Centrali Banku w pokoju Działu analiz, ryzyk bankowych i sprawozdawczości oraz na stronie internetowej Banku [www.bskobierzyce.pl](http://www.bskobierzyce.pl).  
O ile nie zaznaczono inaczej, dane liczbowe prezentowane są w złotych.

## I Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Kobierzycach z siedzibą w Kobierzycach, ul. Spółdzielcza 5, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Bank Spółdzielczy w Kobierzycach prowadzi swą działalność od 1950 roku. Jest zarejestrowany w Sądzie Rejonowym Wrocław Fabryczna we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000155482. Jednostce nadano numer statystyczny REGON 000510511 oraz NIP 777-000-14-53.

Bank Spółdzielczy w Kobierzycach jest zrzeszony z SGB-Bankiem S.A. w Poznaniu oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnienie płynności i wypłacalności. Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

W 2017 roku Bank Spółdzielczy w Kobierzycach prowadził działalność poprzez:

Oddziały :

Miejscowość	adres	telefon
Kobierzycy	Spółdzielcza 5 55-040 Kobierzycy	71 311 12 28, 71 311 12 82
Łagiewniki	Wrocławska 5 58-210 Łagiewniki	74 893 93 96
Wrocław	Poniatowskiego 16-18 50-326 Wrocław	71 345 32 08, 71 345 32 09

Filie :

Miejscowość	adres	telefon
Jordanów Śl.	Wrocławska 46 55-065 Jordanów Śl.	71 316 11 82
Wrocław-Brochów	Chińska 5 52-118 Wrocław	71 346 52 57
Świdnica	Pułaskiego 51 58-100 Świdnica	74 647 88 67

Bank Spółdzielczy w Kobierzycach na dzień 31.12.2017 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

## II Cele i strategię zarządzania ryzykiem - art.435 Rozporządzenia CRR.

1. Bank, zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe, posiada system zarządzania na który składają się system zarządzania ryzykiem, system kontroli wewnętrznej, a także odpowiednią politykę wynagrodzeń wspierającą kulturę ryzyka (zarządzania ryzykiem).

2. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową „Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kobierzycach” przyjętą przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Jest ona zgodna z założeniami strategii działania Banku i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.

3. Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kobierzycach jest powiązana również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym np. Planem finansowym, a także zasadami w zakresie zarządzania ryzykiem, zawiera cele strategiczne oraz polityki w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka, zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponosić.

4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.

5. Informacja dotycząca art. 435. ust.1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykami wymienionymi ryzykiem, w tym informacji na temat uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka, strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko.

6. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

7. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 453 ust.1 lit. e i zawarte jest w Załączniku nr 1 do niniejszej Informacji.

8. Informacje na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1.lit. f w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

9. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:

1) Zarząd Banku Spółdzielczego w Kobierzycach składa się z czterech Członków Zarządu. Członkowie Zarządu Banku Spółdzielczego w Kobierzycach, nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust 7 rozporządzenia nr 575/2013, lub podmiotach, w których bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art.4 ust 1 pkt 36 rozporządzenia nr 575/2013.

2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg

*Regulaminu działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Kobierzycach* biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Procedurą oceny kwalifikacji Członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Kobierzycach.

3) Bank z uwagi na skalę działania nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.

4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka zgodnie z art. 9cb ustawy – Prawo bankowe.

5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty całościowo w „Instrukcji system informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Kobierzycach” definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

## **1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji**

### **Ryzyko kredytowe.**

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:
  - a) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,
  - b) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
  - c) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych<sup>1</sup> w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 1,75%.
  - d) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych<sup>2</sup> od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30 %,
  - e) średni poziom odzysku ze stosowanych zabezpieczeń na poziomie 70% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty.
  - f) potencjalny maksymalny poziom nieodzyskanych kredytów na poziomie 4% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty
  - g) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - a) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
  - b) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
  - c) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego;
  - d) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym<sup>3</sup>;
  - e) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 70% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

<sup>1</sup> Według wartości bilansowej brutto.

<sup>2</sup> Według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek.

<sup>3</sup> Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art. 92 CRR).

## Ryzyko kredytowe koncentracji

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują :
  - a) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
  - b) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji zaangażowań określonych w CRR oraz ustawie Prawo bankowe.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - a) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;
  - b) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie;
3. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:
  - a) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
  - b) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie; tj. udziału portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym niż 2% wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie dla całego sektora bankowego;
  - c) utrzymywanie jakości portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym niż 2,25% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie,
  - d) Poziom należności zagrożonych dla poszczególnych produktów związanych z finansowaniem rynku nieruchomości:
    - kredyty mieszkaniowe - udział kredytów zagrożonych na poziomie 2% kredytów mieszkaniowych,
    - kredyty inwestycyjne - udział kredytów zagrożonych na poziomie 2% kredytów inwestycyjnych,
  - a) Średni poziom odzysku ze stosowanych zabezpieczeń na poziomie 58 % wartości ekspozycji pozostającej do spłaty.
  - b) Potencjalny maksymalny poziom nieodzyskanych kredytów na poziomie 2 % wartości ekspozycji pozostającej do spłaty
    - a) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 80% ich udziału w portfelu kredytowym;
4. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI<sup>4</sup>) nie przekracza:
    - a) 40% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej,
    - b) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej
    - c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:
      - podwyższeniu o 10 pp. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 10 lat,
      - podwyższeniu o 5 pp. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 10 lat i nie przekracza 20 lat,
      - pozostają bez zmian jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 20
  - 2) stosowanie szczegółowych limitów LtV, na maksymalnym poziomie<sup>5</sup>:

<sup>4</sup> Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

<sup>5</sup> Dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej:

- powstałych w okresie do 31 grudnia 2014 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać 95%,  
- powstałych w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać 90%,

- a) 80% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych;
  - b) 90% - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona;
  - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej lub gruntach rolnych;
  - d) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej lub gruntach rolnych; gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona.
- 3) dodatkowo Bank ustanowił limity LtV dla poszczególnych kredytów hipotecznych:
- a) 80% kredyty mieszkaniowe, dla kredytów mieszkaniowych istnieje możliwość zastosowania limitu LtV w wysokości maksymalnej 90%, pod warunkiem zastosowania ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w postaci polisy ubezpieczeniowej zawartej przez Bank lub, gdy kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie na innej nieruchomości,
  - b) 80 % - kredyty konsolidacyjne,
  - c) 70% - pożyczka hipoteczna,
  - d) 70% kredyt konsumpcyjny zabezpieczony hipoteką,
- 4) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów Detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci gruntów rolnych, nieruchomości mieszkalnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 30 lat.
- 5) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
- a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
  - b) zlecenie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych;
4. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:
- a) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
  - b) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie tj. udziału portfela detalicznych ekspozycji kredytowych na poziomie nie wyższym niż 2% wartości detalicznych ekspozycji kredytowych dla całego sektora bankowego;
  - c) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym niż 5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
  - d) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 10% ich udziału w portfelu kredytowym;
5. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 5 lat;
  - 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl<sup>6</sup>) nie przekracza:
    - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej,
    - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej,
    - c) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec:  
podwyższeniu o 5 pp. jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej nie przekracza 1 roku.

---

- powstałych w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. poziom wskaźnika LtV nie powinien przekraczać: 85% lub 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 85% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.

<sup>6</sup> Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

Ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z koncentracji, która jest efektem ograniczenia działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym to proces ciągły, opierający się na okresowo weryfikowanych zasadach, których przestrzeganie umożliwiło zminimalizowanie zagrożeń występujących w działalności kredytowej, co można osiągnąć dzięki podejmowaniu odpowiednich działań zabezpieczających w dwóch podstawowych obszarach: ryzyka pojedynczej transakcji, ryzyka portfela kredytowego. Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej. Ustalone limity kredytowe zostały dotrzymane, poza limitem dotyczącym osób wewnętrznych.

### **Ryzyko operacyjne.**

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:
  - 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
  - 2) racjonalizację kosztów;
  - 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
  - 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
  - 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:
  - 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
  - 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
  - 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
  - 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
  - 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
  - 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

Głównym celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest minimalizacja ryzyka poniesienia straty, która może być spowodowana nieadekwatnym lub błędnym działaniem procesów, ludzi i systemów lub też czynników zewnętrznych. W ramach strategii zarządzania ryzykiem ustalono tolerancję na ryzyko operacyjne w ramach poszczególnych kategorii ryzyka operacyjnego, zgodnie z kategoryzacją określoną w ww. zasadach, dopuszczalny apetyt i tolerancja na ryzyko wyrażona jest poprzez kluczowe miary apetytu/tolerancji na ryzyko wyznaczone limitami, których Bank nie powinien przekraczać. Na przestrzeni 2017 roku prowadzone były działania zmierzające do optymalizacji procesu identyfikacji, pomiaru i monitorowania poziomu ryzyka, dokonano przeglądów i weryfikacji regulacji z zakresu poszczególnych rodzajów ryzyk jak również prowadzono pomiar kluczowych wskaźników ryzyka (KRI). Na dzień 31.12.2017r.

### **Ryzyko płynności**

1. Cele strategiczne Banku w zakresie ryzyka płynności obejmują:
  - 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
  - 2) zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.
  - 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia wynoszącym 30 dni.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
  - 1) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust.3;
  - 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;

- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
  - 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
  - 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty, powiększone o fundusze własne;
  - 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku
  - 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
  - 8) minimalizowanie ryzyka przekroczenia zdefiniowanych w Banku limitów płynności,
  - 9) optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.
  - 10) niewykonywanie operacji w walutach obcych niewymienialnych oraz dążenie do pełnego zrównoważenia aktywów i pasywów w walutach wymienialnych;
  - 11) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.
3. Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:
- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych i instytucji rządowych oraz samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 85% pasywów ogółem;
  - 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
  - 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
  - 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowych źródeł środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
  - 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB.

### **Ryzyko stopy procentowej**

1. Celem strategicznym Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych; ponadto celem jest zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów odsetkowych.
2. Realizacja strategii Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej oparta jest m.in. na następujących zasadach:
  - 1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
  - 2) do oceny tego ryzyka Bank może dodatkowo wykorzystywać również inne metody, np. badania symulacyjne wpływu zmian stóp procentowych na przychody odsetkowe, koszty odsetkowe i w konsekwencji na zmiany wyniku odsetkowego,
  - 3) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej koncentruje się na zarządzaniu ryzykiem przeszacowania, ryzykiem bazowym i wpływu tych zmian na wynik odsetkowy,
  - 4) Bank ogranicza poziom ryzyka stopy procentowej poprzez stosowanie systemu limitów i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych.
3. Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku; narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach i strukturze aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach czasowych oraz niekorzystnymi i trudnymi do przewidzenia zmianami rynkowych stóp procentowych.
4. Bank dążyć będzie do kształtowania struktury aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego, przy zakładanych zmianach rynkowych stóp procentowych; jednocześnie zachowany będzie warunek bezpieczeństwa wyniku odsetkowego przy nieoczekiwanej zmianie tych stóp w kierunku przeciwnym od zakładanego.



W celu utrzymania założonego w planach strategicznych oraz w rocznych planach finansowych, profilu ryzyka, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą następujących działań:

- 1) inwestowania (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanych w Banku Zrzeszającym oraz papierów wartościowych),
- 2) kredytowania (ustalanie parametrów produktów kredytowych),
- 3) finansowania zewnętrznego (w tym polityki depozytowej),
- 4) ustalania oprocentowania,
- 5) zarządzania terminami przeliczania stóp procentowych dla poszczególnych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych.

Ponadto w celu efektywnego zarządzania strukturą pozycji oprocentowanych, wykonuje się następujące działania:

- 1) prowadzi się monitoring kształtowania się podstawowych dla Banku zewnętrznych stóp procentowych:

- a) stopy redyskonta weksli NBP,

- b) obligacji skarbowych,

- c) stawek rynku międzybankowego WIBID/WIBOR,

- 2) analizuje się kształtowanie oprocentowania własnych produktów oprocentowanych na tle stóp rynkowych oraz oferty konkurencyjnych banków i instytucji kredytowych na lokalnym rynku usług finansowych,

- 3) zarządza się poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

W przypadku zniżkujących rynkowych stóp procentowych, Bank kształtuje rozmiar i znak niedopasowania w kierunku wielkości ujemnej, przyjmując m.in. następujące strategie działania:

- 1) skracza terminy pozyskiwanych środków oprocentowanych stałą stopą,

- 2) wydłuża terminy środków lokowanych w Banku Zrzeszającym oprocentowanych stałą stopą, dokonuje zakupu papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu,

- 3) rozbudowuje portfel kredytów o stałym oprocentowaniu (w ramach ustanowionych limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej),

- 4) dokonuje weryfikacji polityki kalkulacji cen kredytów, poprzez zwiększanie udziału marży stałej w stosunku do stóp bazowych przy ustalaniu stóp nominalnych,

- 5) dokonuje weryfikacji cen depozytów o stałym oprocentowaniu, poprzez preferowanie depozytów o krótszych terminach wymagalności.

4. W przypadku wyższych rynkowych stóp procentowych, Bank kształtuje rozmiar i znak niedopasowania w kierunku wielkości dodatniej, przyjmując m.in. następujące strategie działania:

- 1) wydłuża terminy pozyskiwanych środków oprocentowanych stałą stopą,

- 2) skracza terminy lokowanych środków w Banku Zrzeszającym oprocentowanych stałą stopą oraz papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu,

- 3) ogranicza portfel kredytów o stałym oprocentowaniu,

- 4) zmniejsza udział stałej marży odsetkowej w relacji do stóp bazowych, przy kalkulowaniu stóp nominalnych oprocentowania kredytów,

- 5) dokonuje weryfikacji cen depozytów o stałym oprocentowaniu, poprzez preferowanie depozytów o dłuższych terminach wymagalności.

## **Ryzyko walutowe**

1. Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:

- 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
- 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymanych i wysłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
- 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku ,
- 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego,
- 3) utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu aktywów płynnych w walutach obcych;
- 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
- 6) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

## **Ryzyko braku zgodności**

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest:

- 1) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia przypadków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- 2) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności.
- 3) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- 4) dążenie i dbałość o:
  - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumiany jako instytucja zaufania publicznego,
  - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
  - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
  - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

## **Ryzyko kapitałowe**

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie);

- sukcesywne zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy własnych,
- odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE
- optymalne zarządzanie ryzykiem bankowym.

1. Bank zobowiązany jest do utrzymywania:
  - 1) kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
  - 2) sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
    - a) kapitał regulacyjny,
    - b) kapitał wewnętrzny;
  - 3) współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej minimum regulacyjnego:
    - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 4,5%,
    - b) współczynnik kapitału Tier I – 6%,
    - c) łączny współczynnik kapitałowy – 8%.
2. Po uwzględnieniu zaleceń nadzorczych i buforu kapitałowego zabezpieczającego oraz okresów przejściowych Bank powinien posiadać współczynniki kapitałowe, o których mowa w ust.1 na poziomie:
  - 1) współczynnik kapitału podstawowego Tier I: w 2017 – 5,75%, w 2018 – 6,375%, od 2019 – 7%;
  - 2) współczynnik kapitału Tier I: w 2017 – 10,25%, w 2018 – 10,875%, od 2019 – 11,5%;
  - 3) łączny współczynnik kapitałowy: w 2017 – 13,25%, w 2018 – 13,875%, od 2019 – 14,5%.
3. Dodatkowo, poszczególne poziomy współczynników są powiększane o bufor antycykliczny.
4. W przypadku nie spełnienia współczynników kapitałowych powiększonych o bufor zabezpieczający i antycykliczny, ( w 2017 roku są to poziomy: współczynnik kapitału podstawowego Tier I – 5,75%, współczynnik kapitału Tier I – 7,25%, łączny współczynnik kapitałowy – 9,25%) Bank przygotowuje plan ochrony kapitału, który przedstawia Komisji Nadzoru Finansowego w terminie 5 dni roboczych od dnia, w którym stwierdził, że nie spełnia tego wymogu.
5. Plan ochrony kapitału obejmuje:
  - 1) przewidywane przychody i wydatki oraz prognozowany bilans;
  - 2) środki mające na celu podwyższenie współczynników kapitałowych;
  - 3) plan podwyższenia funduszy własnych w celu podwyższenia współczynników kapitałowych do wymaganego poziomu i przewidywany okres, w jakim to nastąpi.

## 2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd;
- 3) Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
  - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
  - b) zarządzanie płynnością w ramach nadwyżki środków,
  - c) zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w ramach nadwyżek środków,
  - d) zarządzanie bieżącą pozycją walutową,
  - e) sprzedaż kredytów,
  - f) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
  - g) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Członkiem Zarządu nadzorującym zarządzającym ryzykiem istotnym w działalności Banku jest Prezes Zarządu.

Rada Nadzorcza Banku:

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
  - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
  - b) planowania i zarządzania kapitałowego,
  - c) kredytowania osób wewnętrznych,
  - d) ujawniania informacji,
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymywania środków obcych stabilnych;
- 6) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 7) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- 8) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią i planem finansowym Banku,
- 9) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji,
- 10) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem,
- 11) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd Banku:

- 1) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów,
- 2) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia,
- 3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka,
- 4) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank,
- 5) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku,

- 6) odpowiada za przejrzystość działań Banku, a w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i na ocenę sytuacji finansowej Banku,
- 7) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 8) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 9) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
  - a) systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności,
  - b) systemu kontroli wewnętrznej,
  - c) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego,
  - d) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego,
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń,
- 11) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- 12) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku,

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.

Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

### **3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko.**

#### Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

1. Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru ryzyka w oparciu o metody i modele, dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka oraz uwzględniające aktualnie prowadzoną i planowaną działalność Banku, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka, stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowane jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Stosowane metody/modeli, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

#### Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowalnego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz do poziomu limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej lub elektronicznej.
5. Bank określa wysokość limitów ( w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
  - 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
  - 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
  - 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
  - 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem

6. Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, oraz limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
7. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych; Bank może określić limity dla których przekroczenie jest niedopuszczalne
8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku,
9. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie - zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

1. W ocenie Banku stosowane przez Bank modele mają charakter nieistotny gdyż żaden nie determinuje ostatecznej decyzji zarządczej;
2. Niezależnie od podziału stosowanych przez Bank narzędzi pomiaru ryzyka na metody i modele. Bank ogranicza ryzyko wynikające ze stosowanych zarówno metod jak i modeli m.in. poprzez:
  - 1) prowadzenie rejestru metod/modeli wraz ze wskazaniem właściciela;
  - 2) posiadanie dokumentacji opisującej działanie metody/modelu;
  - 3) w przypadku metod/modeli zewnętrznych – posiadanie możliwości aktualizowania założeń do metod/modeli w odpowiednim czasie i zakresie;
  - 4) przeszkolenie pracowników odpowiedzialnych za obsługę metody/modelu, zapewnienie zastępowalności w obsłudze metody/modelu;
  - 5) dokonywanie przeglądu i aktualizacji metod pomiaru ryzyka/ modeli wewnętrznych – wraz z co najmniej rocznym przeglądem zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka;
  - 6) objęcie obszaru prawidłowości funkcjonowania modelu (w tym jakości danych) systemem kontroli wewnętrznej.

#### 1) **Ryzyko kredytowe**

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

a) indywidualny

b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16.12.2008r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banków(...) wraz ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12.10.2017r.
- b) dla portfela kredytowego:
  - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
  - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
  - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
  - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
  - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
  - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
  - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
  - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
  - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
  - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym	1,75%
Utrzymanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i JRiS	min. 30%
Średni poziom odzysku ze stosowanych zabezpieczeń <sup>7</sup>	70% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty
Potencjalny maksymalny poziom nieodzyskanych kredytów <sup>8</sup>	4% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 70%
Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych hipotecznie w łącznej wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sektorze bankowym <sup>9</sup>	Max 2%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 80%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	2,25%
udział zagrożonych kredytów mieszkaniowych	2% kredytów mieszkaniowych
udział zagrożonych kredytów inwestycyjnych	2% kredytów inwestycyjnych
Średni poziom odzysku ze stosowanych zabezpieczeń <sup>10</sup>	58% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty
Potencjalny maksymalny poziom nieodzyskanych kredytów <sup>11</sup>	2% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych Banku w łącznej wartości detalicznych ekspozycji kredytowych sektora bankowego <sup>12</sup>	Max 2%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 10%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	5%

<b>Portfel w podziale na:</b>	<b>Udział w portfelu:</b>	<b>Maksymalna wysokość</b>
Podmioty gospodarcze	kredytowym ogółem	85 %
Jednostki samorządu terytorialnego		30%
Osoby fizyczne		50 %
Kredyty inwestycyjne	podmiotów gospodarczych	130 %
Kredyty obrotowe		50 %
Kredyty na działalność gospodarczą związaną z rolnictwem	podmiotów gospodarczych	130 %
Kredyty na pozarolniczą działalność gospodarczą		60 %
<b>Rodzaj ekspozycji kredytowej</b>	<b>Maksymalna kwota jednostkowa w zł.</b>	
kredytu mieszkaniowego	1.000.000,00	
kredytu konsolidacyjnego	1.000.000,00	
kredytu konsumpcyjnego zabezpieczonego hipotecznie	80.000,00	
pożyczki hipotecznej	500.000,00	
Kredyt konsumpcyjny (DEK T)	255.550,00	
<b>Rodzaj ekspozycji kredytowej</b>	<b>Maksymalny okres kredytowani (w latach)</b>	
kredyty mieszkaniowe i konsolidacyjne	30	
kredyty konsumpcyjne zabezpieczone hipoteką	10	
pożyczki hipoteczne	20	

<sup>7</sup> Limit monitorowany półrocznie.

<sup>8</sup> Limit monitorowany półrocznie.

<sup>9</sup> Limit monitorowany półrocznie.

<sup>10</sup> Limit monitorowany półrocznie.

<sup>11</sup> Limit monitorowany raz w roku, do końca I kwartału.

<sup>12</sup> Limit monitorowany raz w roku, do końca I kwartału.

Kredyt konsumpcyjny (DEK T)	5
<b>Łączna wartość</b>	<b>Maksymalna wysokość</b>
dużych ekspozycji	300% uznanego kapitału
Indywidualnie istotne ekspozycje	350% uznanego kapitału
w jeden podmiot lub podmioty powiązane	19% uznanego kapitału
wobec innego banku krajowego lub grupy powiązanych klientów, w której skład wchodzi co najmniej jeden bank krajowy niebędący bankiem zrzeszającym	100% uznanego kapitału
wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących stanowisko kierownicze w Banku, podmiotów powiązanych z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko	25% kapitału podstawowego Tier I
<b>Nazwa branży<sup>13</sup></b>	<b>Limit koncentracji branżowej w odniesieniu do uznanego kapitału</b>
A - Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	450%
B - Górnictwo i wydobywanie	2%
C - Przetwórstwo przemysłowe	25%
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę	5%
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpad. rekultywacja	2%
F - Budownictwo	25%
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów. samochodowych bez motocykli	125%
H - Transport i gospodarka magazynowa	20%
I - Działalność. związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	40%
J - Informacja i komunikacja	2%
K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	40%
L - Działalność. związana. z obsługą rynku nieruchomości	10%
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25%
N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10%
O - Administracja publiczna i obrona narodowa: obowiązkowe ubezpieczenie społeczne	50%
P - Edukacja	2%
Q- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2%
R - Działalność związana z kulturą i rekreacją	2%
S - Pozostała działalność usługowa	10%
T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	2%
U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	2%
<b>Rodzaj/ dostawca zabezpieczenia<sup>14,15</sup></b>	<b>Limit koncentracji zabezpieczeń w odniesieniu do uznanego kapitału</b>
Weksel własny i poręczenie wekslowe	150%
Gwarancje, poręczenie cywilne	10%
Zastaw rejestrowy	100%
Przewłaszczenie rzeczy ruchomej	25%
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	250%
Hipoteka pozostała	450%
Pozostałe zabezpieczenia	150%
Ubezpieczenie pomostowe	20%

<sup>13</sup> Spod limitu koncentracji wyłączono 80 % należności JST

<sup>14</sup> Z wyłączeniem tych dostawców zabezpieczenia, którym w metodzie standardowej wyznaczania ekspozycji ważonych ryzykiem (na potrzeby rachunku adekwatności kapitałowej) przypisana byłaby waga ryzyka nie wyższa od 20% lub tych zabezpieczeń rzeczowych, które uprawniają do nadania ekspozycji wagi ryzyka nie wyższej od 20%.

<sup>15</sup> Spod limitu koncentracji wyłączono 80 % należności JST

<b>Bank przyjął następujące limity wewnętrzne determinujące strukturę portfela DEK ze względu na rodzaj produktu</b>	<b>Wartość limitu</b>
kredyty gotówkowe	95%
limity w ROR	35%
karty kredytowe	8%
Inne	35%
udział detalicznych ekspozycji kredytowych, dla których wskaźnik DtI (wyliczony w momencie udzielenia kredytu) jest wyższy od 65%	10%
udział detalicznych ekspozycji kredytowych niezabezpieczonych	45%
udział detalicznych ekspozycji kredytowych o zmiennych stopach procentowych	35%
<b>Bank przyjął następujące limity wewnętrzne determinujące strukturę portfela EKZH</b>	<b>Wartość limitu</b>
udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, których celem kredytowania nie jest nieruchomości	25% kwoty EKZH
udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest - nieruchomości mieszkalna	60% kwoty EKZH
udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest - nieruchomości komercyjna (bez gruntów rolnych),-	25% kwoty EKZH
udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest - nieruchomości grunty orne	65% kwoty EKZH
udział ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, w których zabezpieczeniem jest nieruchomości mieszkalna	60% kwoty EKZH
udział ekspozycji kredytowych wobec podmiotów gospodarczych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest nieruchomości komercyjna (bez gruntów rolnych)	25% kwoty EKZH
udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, dla których okres trwania umowy wobec podmiotów gospodarczych jest dłuższy niż 10 lat -	20% kwoty EKZH
udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, dla których okres trwania umowy wobec osób fizycznych jest dłuższy niż 20 lat	35% kwoty EKZH
udział detalicznych ekspozycji kredytowych, dla których wskaźnik DtI (wyliczony w momencie udzielenia kredytu) jest wyższy od 55%	10% portfela EKZH

## 2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
- b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych, w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka,

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- d) transferowanie ryzyka,
- e) stosowanie planów ciągłości działania.



W obszarze ryzyka operacyjnego Bank stosuje następujące limity:

Nazwa limitu	Poziom limitu	Poziom ostrzegawczy limitu
Liczba pracowników odchodzących z pracy	3	2
Liczba nowych pracowników	3	2
Poziom fluktuacji pracowników na stanowiskach kierowniczych w banku	25%	13%
Liczba dni niewykorzystanych urlopów roku poprzedniego	Max 300	270
Konsekwencje finansowe dla banku z tytułu popełnianych błędów przez pracowników	1.000,00 zł.	900,00 zł
Liczba prowadzonych rachunków	Min. 8000 szt.	9 143 szt.
Liczba transakcji realizowanych elektronicznie w ogólnej liczbie transakcji	Min 40%	64%
Czas niedostępności bankomatów	2,50%	2,25%
Czas awarii	1,50%	1,35%
Niedostępności bankowości elektronicznej	1,50%	1,35%
Konsekwencje finansowe z oszukańczych transakcji	1.000,00 zł.	900,00 zł.
Ilość reklamacji	13	11
Outsourcing wg. Generowanych strat z baz	1.000,00 zł.	900,00 zł.
Liczba zdarzeń ryzyka operacyjnego na jednego zatrudnionego	0,50	0,45
Wielkość strat poniesionych z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego ( w zł.) na każdy 1 mln sumy bilansowej	35	32

### 3) Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności bieżącej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
  - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
  - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
  - analizę wskaźników płynnościowych,
  - ocenę poziomu aktywów płynnych,
  - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

Rodzaj limitu	wartość
nadzorcza miara płynności M1 – min 0	54 369,00
nadzorcza miara płynności M2 – min 1	2,04
nadzorcza miara płynności M3 – min 1	2,19
nadzorcza miara płynności M4 – min 1	1,94
limit wskaźnika LCR - min 64%	250
limit luki globalnej min 1	1,00
wskaźnik NSFR min 100%	154%
udział zobowiązań pozabilansowych w sumie bilansowej max 10%	3,60%
udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej max 12%	5,80%
udział depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały min 105%	222%
wskaźnik zrywalności depozytów max 3%	0,25%
wskaźnik finansowania depozyty stanowią min 85% pasywów ogółem	92,07%
wskaźnik luki do 1 tyg. min 1	4,21
wskaźnik luki do 1 mies. min 1	5,00
wskaźnik luki do 3 mies. min 0,9	4,81
wskaźnik luki do 6 mies. min 0,9	4,56
wskaźnik luki do 12 mies. min 0,8	1,71
wskaźnik luki pow. 1-2 lat min 1,2	0,61
wskaźnik luki pow. 2-5 lat min 1,2	0,91
wskaźnik luki pow. 5-10 lat min 1,2	0,80
wskaźnik luki pow. 10-20 lat min 1,1	0,81
wskaźnik luki pow. 20 lat min 1,0	1,04

#### 4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych, w oparciu o:
  - Lukę stopy procentowej,
  - ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
  - analizę wskaźników,
  - testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

<b>Rodzaj limitu</b>	<b>wartość</b>
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. <b>ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych</b> [+/- 100 p.b.]	10,9%
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. <b>ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych</b> [+/- 100 p.b.]	0,6%
Limit na <b>zmianę wartości ekonomicznej banku w relacji do funduszy własnych</b> [+/- 200 p.b.]	0,2%
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. <b>ryzyka przeszacowania w relacji do funduszy własnych</b> [+/- 100 p.b.]	10,3%
Limit luki niedopasowania <b>pow. 1 roku do 2 lat</b> w relacji do funduszy wł.	1,6%
Limit luki niedopasowania <b>pow. 2 lat do 5 lat</b> w relacji do funduszy wł.	1,3%
Limit luki niedopasowania <b>powyżej 5 lat</b> w relacji do funduszy wł.	0,0%
Limit na <b>rozpiętość pomiędzy marżą odsetkową a marżą graniczną</b> [min]	0,62%
Udział aktywów walutowych w sumie bilansowej	1,1%
Udział pasywów walutowych w sumie bilansowej	1,2%
Poziom zobowiązań pozabilansowych z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych (udział w aktywach oprocentowanych)	3,6%
Limit na wewnętrzny wymóg kapitałowy	18,03%

#### 5) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczenie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

<b>Rodzaj limitu</b>	<b>wartość</b>
limit całkowitej pozycji walutowej	16,39%
limity indywidualnych pozycji walutowych w EUR	0,33%
limity indywidualnych pozycji walutowych w USD	0,07%

#### 6) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczenie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,

- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

W stosuje następujące limity alokacji kapitału:

<b>Rodzaj ryzyka</b>	<b>Wartość % w stosunku do funduszy własnych</b>
łączny współczynnik kapitałowy - min 13,25%	18,88%
współczynnik kapitału Tier I - min 10,25%	16,65%
współczynnik kapitału podstawowego Tier I - min 5,75%	16,38%
kapitał wewnętrzny/fundusze własne - max. 73%	48,05%
kapitał całkowity/fundusze własne - max 60%	42,36%

## 7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

## 4. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka oraz strategii i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka

Aby ograniczyć ryzyko w Banku wprowadzono wiele limitów, co powoduje dywersyfikację ryzyka oraz możliwość wdrożenia w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegającym powstaniu nadmiernego ryzyka.

Raporty zawierają informacje o przekroczeniach limitów, o przyczynach ich powstania oraz czy przekroczenia mają charakter jednorazowy. Raport zawiera rekomendację dalszych działań, mających na celu utrzymanie ryzyka na bezpiecznym poziomie.

Ponadto w Banku istnieje regulacja „Instrukcja prawnych form zabezpieczeń wierzycelności banku”, która ma zapewnić bankowi zwrot przysługującej mu w stosunku do klienta wierzycelności w razie gdyby nie dokonał on spłaty tej wierzycelności w terminie ustalonym w umowie.

## 5. Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania Ryzykiem

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem stanowi załącznik nr 1 do niniejszej Informacji.

## 6. Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności (kluczowe wskaźniki i dane liczbowe)

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności stanowi Załącznik nr 2 do niniejszej Informacji.

## 7. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nie zajmują stanowisk dyrektorskich.

## **8. Informacja o spełnieniu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe a w szczególności, że Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu posiadają wiedzę, umiejętności i doświadczenie odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków oraz, że dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków**

Członkowie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej Banku oraz Radę Nadzorczą Banku w zakresie oceny członków Zarządu Banku. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji.

Wszyscy członkowie Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej Banku zgodnie z dokonaną za 2017 rok oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

## **9. Informacja o Komitetach powołanych w Banku**

Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka zgodnie z art. 9c ustawy – Prawo bankowe.

## **10. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku**

W Banku funkcjonuje system bieżącego i okresowego informowania o istotnych rodzajach ryzyka a podstawą monitorowania procesu zarządzania ryzykiem jest formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.

System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:

- a) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- b) profilu ryzyka;
- c) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- d) wyników testów warunków skrajnych;
- e) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Raporty otrzymują: Nadzorujący Członek Zarządu, Zarząd, Rada Nadzorcza w cyklach:

- miesięcznych Nadzorujący Członek Zarządu w zakresie ryzyka: kredytowego, płynności, stopy procentowej, walutowego i operacyjnego,
- kwartalnych Zarząd w zakresie ryzyka: kredytowego, koncentracji, DEK, EKZH, płynności, stopy procentowej, walutowego, operacyjnego, adekwatności kapitałowej, bancassurance, Rada w zakresie ryzyka: DEK, bancassurance
- półrocznych Rada w zakresie ryzyka: kredytowego, koncentracji, DEK, EKZH, płynności, stopy procentowej, walutowego, operacyjnego, adekwatności kapitałowej, bancassurance,
- rocznych Zarząd i Rada w zakresie: ryzyka płynności - pogłębiona analiza płynności długoterminowej, testów warunków skrajnych, makroekonomicznych, testów kapitałowych, testów EKZH, oceny zakładów ubezpieczeniowych, ryzyka braku zgodności

Monitorowanie ryzyka odbywa się w Banku z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku oraz umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych określa odrębna regulacja.

## **III. Zakres stosowania - art.436 Rozporządzenia CRR**

Nie dotyczy

Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

#### IV Fundusze własne – art. 437 Rozporządzenia CRR

Banku Spółdzielczy w Kobierzycach definiuje części składowe funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami na dzień 31 grudnia 2017 roku, w szczególności z postanowieniami *Rozporządzenia CRR* oraz *ustawy Prawo bankowe*.

Bank ujawnia informacje dotyczące funduszy własnych zgodnie z przepisami art. 437 oraz art. 492 *Rozporządzenia CRR* oraz zgodnie z wymogami przedstawionymi w *Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 roku ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013*.

##### **Składniki funduszy własnych, zgodnie z powyższymi przepisami, obejmują;**

- **Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej** w wysokości 1 009 409,67 zł.tj. / wypracowany zysk netto za 2017rok/,
- **(-) Część nieuznanego zysku bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego** w wysokości -1 009 409,67 zł.tj. /kwota zysku netto za 2017 rok/,
- **Skumulowane inne całkowite dochody** w wysokości 167 814,91 zł. /fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego/,
- **Kapitał rezerwowy** w wysokości 14 741 864,59 zł. tj./kapitał ten obejmuje: fundusz zasobowy tworzony z podziału zysku netto oraz wpisowego członków, fundusz rezerwowy tworzony z podziału zysku netto/,
- **Fundusz ogólnego ryzyka bankowego** w wysokości 250 000,00zł. tj./tworzony z zysku po opodatkowaniu zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe z dn. 29 sierpnia 1997 roku z późniejszymi zmianami/,
- **Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych** w wysokości 284 681,00 zł. tj./pozycja ta obejmuje zadeklarowane i wpłacone udziały do dnia 31.12.2011 r. na poczet funduszu udziałowego Banku zgodnie z art.484 oraz 486 Rozporządzenia. Wartość wpłaconych udziałów amortyzowana jest następująco: 20% w 2014r., po 10% od 2015 r. do 2022r. Do umniejszania powyższego składnika funduszy Bank stosuje amortyzację roczną.
- **(-) Inne wartości niematerialne i prawne** w wysokości -87 697,00 zł. tj./wartość netto wartości niematerialnych i prawnych znajdujących się w posiadaniu Banku/.
- **Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I** w wysokości -36 595,00 zł. tj./pozycja ta składa się z kwoty funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego „skumulowane inne całkowite dochody” w 2017roku zgodnie z art.468 ust.2 Rozporządzenia jest w 20% odejmowana oraz określona wartość procentowa tj.80% wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej/.
- **Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I** w wysokości -70 158,00 zł. tj./wartość procentowa tj.20% wartości niematerialnych i prawnych wyceniona wg wartości bilansowej/,
- **Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I** w wysokości - 250 000,00 zł. tj./wartość rezerwy na ryzyko ogólne zgodnie art.62 pkt c Rozporządzenia/.

##### **Struktura funduszy własnych i źródła ich wzrostu**

1. Fundusze własne Banku obejmują:
  - 1) kapitał Tier I;
  - 2) kapitał Tier II.
2. Kapitał Tier I Banku obejmuje:
  - 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
    - a) wpłacony fundusz udziałowy, z zastosowaniem przepisów, o których mowa w § 8,
    - b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF,
    - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody KNF,
    - d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
      - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
    - e) kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”, kapitał rezerwowy,
    - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
    - g) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I:
      - (ze znakiem minus) określoną wartością procentową funduszu z aktualizacji wyceny

- majątku trwałego; (ze znakiem minus – co oznacza, że Bank usuwa z funduszy) określona wartość procentową zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
- 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
    - a) określona wartość procentowa<sup>16</sup> wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej,
    - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznała, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
    - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji<sup>17</sup>,
    - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
    - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy, których skutki nie zostały odniesione na fundusze,
    - f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
    - g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
    - h) dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości wycenionych według wartości godziwej;
  - 3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
    - a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR,
    - b) w ramach korekt okresu przejściowego – obligacje zaliczone do funduszy własnych Banku na podstawie Uchwały KNF nr 314/2009 z dnia 14 października 2009 r. w sprawie innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych banku, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych banku;
  - 4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
    - a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej;
    - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
    - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji<sup>18</sup>,
    - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
    - e) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.
3. Kapitał Tier II Banku obejmuje:
- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
  - 2) pożyczki podporządkowane;
  - 3) rezerwę na ryzyko ogólne do wysokości 1,25% aktywów ważonych ryzykiem;
  - 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
    - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
    - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji<sup>19</sup>,
    - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

<sup>16</sup> Określona wartość procentowa jest równa:

- 80% w 2017 roku,
- 100% od 2018 roku.

<sup>17</sup> Z wyłączeniem udziałów kapitałowych w Banku Zrzeszającym.

<sup>18</sup> Jak w przypisie nr 5.

<sup>19</sup> Jak w przypisie nr 5.

**1. Dane liczbowe obowiązujące strukturę funduszy własnych wg stanu na dzień 31.12.2017r.**

Tabela – Struktura funduszy własnych wg stanu na dzień 31.12.2016 r. (PLN)

Nr identyfikacyjny	POZYCJA	KWOTA
1	<b>FUNDUSZE WŁASNE</b>	<b>15 573 100,05</b>
1.1	<b>KAPITAŁ TIER I</b>	<b>15 323 100,05</b>
1.1.1	<b>KAPITAŁ PODSTAWOWY TIER I</b>	<b>15 323 100,05</b>
1.1.1.2.2.1	Zysk lub strata możliwe do przypisania właścicielom jednostki dominującej	<b>1 009 409,67</b>
1.1.1.2.2.2	(-) Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego	<b>- 1 009 409,67</b>
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	<b>167 814,91</b>
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy	<b>14 741 864,59</b>
1.1.1.5	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	<b>250 000,00</b>
1.1.1.6	Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegające zasadzie praw nabytych	<b>284 680,79</b>
1.1.1.11	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	<b>-87 697,26</b>
1.1.1.11.1	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	<b>-87 697,26</b>
1.1.1.26	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	<b>36 595,00</b>
1.1.1.27	(-) Dodatkowe odliczenia od kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art..3 CRR	
1.1.1.28	Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I-inne	
1.1.2	<b>KAPITAŁ DODATKOWY TIER I</b>	<b>0,00</b>
1.1.2.9	Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale dodatkowym Tier I	<b>- 70 158,00</b>
1.1.2.12	Elementy kapitału dodatkowego Tier I lub odliczenia od kapitału dodatkowego Tier I - inne	
1.2	<b>KAPITAŁ TIER II</b>	<b>250 000,00</b>
1.2.6	Korekty z tytułu ogólnego ryzyka kredytowego według metody standardowej	<b>250 000,00</b>
<b>Współczynnik kapitału podstawowego Tier I</b>		<b>18,58</b>
<b>Współczynnik kapitału Tier I</b>		<b>18,58</b>
<b>Łączny współczynnik kapitałowy</b>		<b>18,88</b>

2. W poniższej tabeli przedstawiono fundusze własne w okresie przejściowym, z zastosowaniem formatu określonego w Załączniku VI do Rozporządzenia Wykonawczego Komisji nr 1423/2013.

Tabela – fundusze własne w okresie przejściowym wg stanu na dzień 31.12.2017 r. (PLN)

Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		KWOTA W DNIU UJAWNIEŃ	ODNIESIENIE DO CRR
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne		art. 26 ust. 1, art. 27, 28 i 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 1		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 2		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
	w tym: instrument typu 3		wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3
2	Zyski zatrzymane		art. 26 ust. 1 lit. c)
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe, z uwzględnieniem niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości)	<b>14 876 116,52</b>	art. 26 ust. 1
3a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	<b>250 000,00</b>	art. 26 ust. 1 lit. f)
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3, i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	<b>284 680,79</b>	art. 486 ust. 2
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 2
5	Udziały mniejszości (kwota dopuszczona w skonsolidowanym kapitale podstawowym Tier I)		art. 84, 479, 480
5a	Niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu po odliczeniu wszelkich możliwych do przewidzenia obciążeń lub dywidend		art. 26 ust. 2
6	<b>Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi</b>	<b>15 410 797,31</b>	
7	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)		art. 34, 105
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	<b>- 70 158,00</b>	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37 i art. 472 ust. 4
9	Zbiór pusty w UE		
10	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności z wyłączeniem aktywów wynikających z różnic przejściowych (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 472 ust. 5
11	Kapitały rezerwowe odzwierciedlające wartość godziwą związane z zyskami lub stratami z tytułu instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne		art. 33 lit. a)

12	Kwoty ujemne będące wynikiem obliczeń kwot oczekiwanej straty		art. 36 ust. 1 lit. d), art. 40, 159, art. 472 ust. 6
13	Każdy wzrost kapitału własnego z tytułu aktywów seku- rytyzowanych (kwota ujemna)		art. 32 ust. 1
14	Zyski lub straty z tytułu zobowiązań, wycenione według wartości godziwej, które wynikają ze zmian zdolności kredytowej instytucji		art. 33 lit. b)
15	Aktywa funduszu emerytalnego ze zdefiniowanymi świadczeniami (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. e), art. 41, art. 472 ust. 7
16	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier 1 (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. f), art. 42, art. 472 ust. 8
17	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. g), art. 44, art. 472 ust. 9
18	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. h), art. 43, 45, 46, art. 49 ust. 2 i 3, art. 79, art. 472 ust. 10
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b), art. 49 ust. 1-3, art. 79, 470, art. 472 ust. 11
20	Zbiór pusty w UE		
20a	Kwota ekspozycji następujących pozycji kwalifikujących się do wagi ryzyka równej 1 250 %, jeżeli instytucja decyduje się na wariant odliczenia		art. 36 ust. 1 lit. k)
20b	w tym: znaczne pakiety akcji poza sektorem finansowym (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (i), art. 89-91
20c	w tym: pozycje sekurytyzacyjne (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (ii) art. 243 ust. 1 lit. b) art. 244 ust. 1 lit. b) art. 258
20d	w tym: dostawy instrumentów z późniejszym terminem rozliczenia (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. k) ppkt (iii), art. 379 ust. 3
21	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota przekraczająca próg 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3) (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
22	Kwota przekraczająca próg 15 % (kwota ujemna)		art. 48 ust. 1
23	w tym: posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie instrumenty w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 48 ust. 1 lit. b), art. 470, art. 472 ust. 11
24	Zbiór pusty w UE		
25	w tym: aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, art. 48 ust. 1 lit. a), art. 470, art. 472 ust. 5
25a	Straty za bieżący rok obrotowy (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. a), art. 472 ust. 3)
25b	Możliwe do przewidzenia obciążenia podatkowe związane z pozycjami kapitału podstawowego Tier I (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. l)
26	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału podstawowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR.		
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468;		
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 1		art. 467
	w tym: ...filtr dla niezrealizowanej straty 2		art. 467
	w tym: 40%filtr dla niezrealizowanego zysku wartości niematerialne i prawne wyceniane wg wartości bilansowej		art. 468
	w tym: filtr dla niezrealizowanego zysku 2		art. 468
26b	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału podstawowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 481
	w tym: ...		art. 481
27	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale dodatkowym Tier I, które przekraczają wartość kapitału dodatkowego Tier I instytucji (kwota ujemna)		art. 36 ust. 1 lit. j)
28	<b>Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier 1</b>	<b>- 87 697,26</b>	
29	<b>Kapitał podstawowy Tier 1</b>	<b>15 323 100,05</b>	
30	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne		art. 51, 52
31	w tym: zaklasyfikowane jako kapitał własny zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości		
32	w tym: zaklasyfikowane jako zobowiązania zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości		
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4, i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier 1		art. 486 ust. 3
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 3
34	Kwalifikujący się kapitał Tier 1 uwzględniony w skonsolidowanym kapitale dodatkowym Tier 1 (w tym udziały mniejszości nieuwzględnione w wierszu 5) wyemitowany przez jednostki zależne i będący w posiadaniu stron trzecich		art. 85, 86, 480
35	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 3
36	<b>Kapitał dodatkowy Tier 1 przed korektami regulacyjnymi</b>		



37	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 (kwota ujemna)		art. 52 ust. 1 lit. b), art. 56 lit. a), art. 57, art. 475 ust. 2
38	Udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. b), art. 58 i art. 475 ust. 3
39	Bepośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier 1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. c), art. 59, 60, 79, art. 475 ust. 4
40	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe we własnych instrumentach dodatkowych w kapitale Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 56 lit. d), art. 59, 79, art. 475 ust. 4
41	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału dodatkowego Tier I pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)		
41 a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013	0	art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.	0	
41 b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier II w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.		art. 477, art. 477 ust. 3, art. 477 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		
41c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału dodatkowego Tier I w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 467, 468, 481
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		art. 467
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		art. 468
	w tym: ...		art. 481
42	Kwalifikowalne odliczenia od pozycji w kapitale Tier II, które przekraczają wartość kapitału Tier II instytucji (kwota ujemna)		art. 56 lit. e)
43	<b>Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier 1</b>	<b>0</b>	
44	<b>Kapitał dodatkowy Tier 1</b>		
45	<b>Kapitał Tier 1 (kapitał Tier 1 = kapitał podstawowy Tier 1 + kapitał dodatkowy Tier 1)</b>	<b>15 323 100,05</b>	
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne		art. 62, 63
47	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5, i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału Tier II		art. 486 ust. 4
	Zastrzyki kapitałowe ze strony sektora publicznego, podlegające zasadzie praw nabytych do dnia 1 stycznia 2018 r.		art. 483 ust. 4
48	Kwalifikujące się instrumenty funduszy własnych uwzględnione w skonsolidowanym kapitale Tier II (w tym udziały mniejszości i instrumenty dodatkowe w kapitale Tier I nieuwzględnione w wierszach 5 lub 34) wyemitowane przez jednostki zależne i będące w posiadaniu stron trzecich		art. 87, 88, 480
49	w tym: przeznaczone do wycofania instrumenty wyemitowane przez jednostki zależne		art. 486 ust. 4
50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	<b>250 000,00</b>	art. 62 lit. c) i d)
51	<b>Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi</b>		
52	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane (kwota ujemna)		art. 63 lit. b) ppkt (i), art. 66 lit. a), art. 67, art. 477 ust. 2
53	Udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli podmioty te mają z instytucją krzyżowe powiązania kapitałowe mające na celu sztuczne zawyżanie funduszy własnych instytucji (kwota ujemna)		art. 66 lit. b), art. 68 i art. 477 ust. 3
54	Bepośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowanych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. c), art. 69, 70, 79, art. 477 ust. 4
54a	w tym: nowe udziały kapitałowe niebędące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego		
54 b	w tym udziały kapitałowe istniejące przed dniem 1 stycznia 2013 r. i będące przedmiotem uzgodnień dotyczących okresu przejściowego		
55	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II i pożyczki podporządkowane podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 66 lit. d), art. 69, 79, art. 477 ust. 4
56	Korekty regulacyjne stosowane w odniesieniu do kapitału Tier II pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w		

	CRR)		
56a	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału podstawowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 472 rozporządzenia (UE) nr 575/2013		art. 472, art. 472 ust. 3 lit. a), art. 472 ust. 4, art. 472 ust. 6, art. 472 ust. 8 lit. a), art. 472 ust. 9, art. 472 ust. 10 lit. a), art. 472 ust. 11 lit. a)
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. istotne straty netto w bieżącym okresie, wartości niematerialne i prawne, brak rezerw na pokrycie oczekiwanych strat itd.		
56b	Kwoty rezydualne odliczane od kapitału Tier II w odniesieniu do odliczeń od kapitału dodatkowego Tier I w okresie przejściowym zgodnie z art. 475 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.		art. 475, art. 475 ust. 2 lit. a), art. 475 ust. 3, art. 475 ust. 4 lit. a)
	W tym pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w dodatkowych instrumentach w kapitale Tier I, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach dokonywanych w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.		
56c	Kwota, którą należy odjąć od lub dodać do kwoty kapitału Tier II w odniesieniu do dodatkowych filtrów i odliczeń wymaganych przed przyjęciem CRR		art. 467, 468, 481
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych strat		art. 467
	w tym: ...możliwe filtry dla niezrealizowanych zysków		art. 468
	w tym: ...		art. 481
57	<b>Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II</b>		
58	<b>Kapitał Tier II</b>	<b>250 000,00</b>	
59	<b>Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)</b>	<b>15 573 100,05</b>	
59a	Aktywa ważone ryzykiem pod względem kwot ujętych przed przyjęciem CRR oraz kwot ujętych w okresie przejściowym, przeznaczonych do wycofania zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013 (tj. kwoty rezydualne określone w CRR)	82 471 744,73	
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału podstawowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale podstawowym Tier I itd.)		art. 472, art. 472 ust. 5, art. 472 ust. 8 lit. b), art. 472 ust. 10 lit. b), art. 472 ust. 11 lit. b)
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału dodatkowego Tier I (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. krzyżowe powiązania kapitałowe w instrumentach w kapitale Tier II, bezpośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		art. 475, art. 475 ust. 2 lit. b), art. 475 ust. 2 lit. c), art. 475 ust. 4 lit. b)
	w tym: pozycje nieodliczone od kapitału Tier II (kwoty rezydualne określone w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013) (pozycje, które należy wyszczególnić, np. pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach własnych w kapitale Tier II, pośrednie udziały kapitałowe w nieistotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego, pośrednie udziały kapitałowe w istotnych inwestycjach w kapitał innych podmiotów sektora finansowego itd.)		art. 477, art. 477 ust. 2 lit. b), art. 477 ust. 2 lit. c), art. 477 ust. 4 lit. b)
60	<b>Aktywa ważone ryzykiem razem</b>	<b>82 471 744,73</b>	
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	<b>18,58</b>	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	<b>18,58</b>	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	<b>18,88</b>	art. 92 ust. 2 lit. c)
64	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym (bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym) wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)		dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130
65	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego		
66	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego		
67	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego		
67a	w tym: bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym lub bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym		dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 131
68	Kapitał podstawowy Tier I dostępny w celu pokrycia buforów (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)		dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128
69	[nieistotne w przepisach unijnych]		
70	[nieistotne w przepisach unijnych]		
71	[nieistotne w przepisach unijnych]		
72	Bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		art. 36 ust. 1 lit. h), art. 45, 46, art. 472 ust. 10 art. 56 lit. c), art. 59, 60, art. 475 ust. 4 art. 66 lit. c), art. 69, 70, art. 477 ust. 4
73	Posiadane przez instytucję bezpośrednie i pośrednie udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota poniżej progu 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich)		art. 36 ust. 1 lit. i), art. 45, 48, 470, art. 472 ust. 11
74	Zbiór pusty w UE		

75	Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikające z różnic przejściowych (kwota poniżej progu 10 %, po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 38 ust. 3)		art. 36 ust. 1 lit. c), art. 38, 48, 470, art. 472 ust. 5
76	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą standardową (przed zastosowaniem pułapu)		art. 62
77	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą standardową		art. 62
78	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego uwzględnione w kapitale Tier II w odniesieniu do ekspozycji objętych metodą wewnętrznych ratingów (przed zastosowaniem pułapu)		art. 62
79	Pułap uwzględniania korekt z tytułu ryzyka kredytowego w kapitale Tier II zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów		art. 62
80	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale podstawowym Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5
81	Kwota wyłączona z kapitału podstawowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 3, art. 486 ust. 2 i 5
82	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów dodatkowych w kapitale Tier I będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5
83	Kwota wyłączona z kapitału dodatkowego Tier I ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 4, art. 486 ust. 3 i 5
84	Bieżący pułap w odniesieniu do instrumentów w kapitale Tier II będących przedmiotem ustaleń dotyczących wycofania		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5
85	Kwota wyłączona z kapitału Tier II ze względu na pułap (nadwyżka ponad pułap po upływie terminów wykupu i zapadalności)		art. 484 ust. 5, art. 486 ust. 4 i 5

W 2017 roku fundusze własne Banku Spółdzielczego w Kobierzycach wzrosły o 3,93%. Głównym czynnikiem, który wpłynął na przyrost funduszy własnych było zaliczenie do funduszu zasobowego kwoty 703 275,87 zł., przypadającej z podziału zysku za 2016 rok. Najistotniejszymi pozycjami wpływającymi na wzmocnienie bazy kapitałowej są odpisy z zysku generowanego przez Bank Spółdzielczy w Kobierzycach.

## V. Wymogi kapitałowe – art.438 Rozporządzenie CRR

### **Opis metod wyliczania wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka**

1. Bank Spółdzielczy w Kobierzycach stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) metodą podstawowego wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego;
- 3) metodę de minimis w zakresie ryzyka walutowego.

Bank stosuje współczynnik wsparcia, o którym mowa w art. 501 Rozporządzenia CRR. Wartość aktywów ważonych ryzykiem obliczonych dla ekspozycji wobec małego lub średniego przedsiębiorcy (MŚP), zaliczonych do ekspozycji wobec przedsiębiorstw, ekspozycji detalicznych lub ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, Bank dodatkowo mnoży przez współczynnik wsparcia równy 0,7619.

Bank wyznacza kapitał wewnętrzny na wszystkie zidentyfikowane ryzyka istotne dla Banku, które nie zostały objęte wyznaczaniem kapitału regulacyjnego lub w ocenie Banku kapitał ten nie w pełni pokrywa ryzyko, a w szczególności na:

- 1) ryzyko kredytowe i koncentracji;
- 2) ryzyko płynności,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- 5) ryzyko walutowe,
- 6) ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa wewnętrznym wymogiem kapitałowym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywane w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi ryzykami.

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego Banku są rozwiązania oparte o kapitał regulacyjny, wynikające z zasad określonych w Rozporządzeniu CRR.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnego kosztu lub utraconego przychodu Bank wyznacza jako 2% procent funduszy własnych;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

### ***Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe***

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko kredytowe jest kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe.

Kapitałem regulacyjnym na ryzyko kredytowe zabezpieczona została znaczna część ryzyka, związana z ryzykiem niewypłacalności kontrahenta.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe z tytułu:

- 1) wzrostu udziału portfela kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym;
- 2) całkowitego braku skuteczności przyjętych zabezpieczeń, które stanowią instrumenty pomniejszania podstawy naliczania rezerw celowych.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników, opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym. Wynikiem przeprowadzonego testu jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej. Dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko kredytowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych, przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Wewnętrznym wymogiem na ryzyko kredytowe jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko kredytowe oraz dodatkowego wymogu kapitałowego.

### ***Kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji***

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w przypadku przekroczenia limitów koncentracji, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji, w zakresie:

- 1) koncentracji dużych ekspozycji;
- 2) koncentracji w ten sam sektor gospodarczy;
- 3) koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji dużych ekspozycji jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji dużych ekspozycji, średnioważonej wagi ryzyka dla dużych ekspozycji i wskaźnika 8%.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam sektor gospodarczy jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam sektor gospodarczy, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia jako iloczyn kwoty przekroczenia limitu koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia, średnioważonej wagi ryzyka dla wszystkich kredytów i wskaźnika 8%.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko koncentracji jest suma kwot obliczonych zgodnie z powyższymi założeniami.

### ***Kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności***

Podstawę do szacowania kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka płynności stanowią straty/ koszty oszacowane na podstawie testów warunków skrajnych.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności z tytułu zagrożenia związanego z:

- 1) nagłym wypływem znaczącej kwoty depozytów, wynikającym głównie z utraty zaufania klientów do Banku

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników o których mowa powyżej, przy jednoczesnej konieczności utrzymania minimalnego wskaźnika LCR na poziomie wymaganym

przepisami prawa lub Umową Systemu Ochrony SGB. Założenia do testów zostały szczegółowo opisane w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności. Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko płynności jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych, przekracza 2% funduszy własnych Banku.

#### ***Kapitał wewnętrzny na ryzyko operacyjne***

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko operacyjne jest kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne.

Kapitałem regulacyjnym na ryzyko operacyjne zabezpieczona została znaczna część ryzyka wynikająca ze skali prowadzonej przez Bank działalności.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne z tytułu zagrożenia związanego z trzykrotnym wzrostem wartości sumy strat operacyjnych z ostatnich 12 miesięcy.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych szczegółowo opisane szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem operacyjnym.

W wyniku tego testu obliczany jest koszt, który wystąpiłby w Banku w wyniku zrealizowania się scenariusza.

Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne, jeżeli strata, przewyższy poziom kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne; dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne jest różnica pomiędzy obliczonym kosztem a regulacyjnym wymogiem kapitałowym na ryzyko operacyjne.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko operacyjne jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko operacyjne oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne.

#### ***Kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej***

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej z tytułu zagrożenia związanego z:

- 1) wysoką zmianą stóp procentowych i wpływem tej zmiany na wynik finansowy.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla sytuacji, które szczegółowo zostały opisane w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko stopy procentowej jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych, przekracza 5% funduszy własnych Banku.

#### ***Kapitał wewnętrzny na ryzyko walutowe***

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego na ryzyko walutowe jest kapitał regulacyjny na ryzyko walutowe. Kapitałem regulacyjnym zabezpieczona została znaczna część ryzyka wynikająca z wygenerowania pozycji walutowej całkowitej przekraczającej 2% funduszy własnych Banku.

Bank oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe z tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą kursów walutowych.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych polegający na założeniu, że kursy walut zmieniają się o 30% opisany szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem walutowym. W wyniku tego testu obliczany jest koszt, który wystąpiłby w Banku w wyniku zrealizowania się scenariusza skrajnego.

Dla powyższej sytuacji, Bank tworzy dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko walutowe, jeżeli wyliczony koszt, przewyższy poziom 2% funduszy własnych Banku; dodatkowym wymogiem kapitałowym na ryzyko walutowe jest różnica pomiędzy obliczonym kosztem i kwotą równą 2% funduszy własnych Banku.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko walutowe jest suma kapitału regulacyjnego na ryzyko walutowe oraz dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

#### ***Kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe***

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe z tytułu zagrożenia związanego ze spadkiem funduszu udziałowego oraz skrajnym wzrostem kapitału wewnętrznego.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla czynników, o których mowa powyżej przy jednoczesnej konieczności utrzymania adekwatności kapitałowej na poziomie określonym w kapitałowych celach strategicznych opisany szczegółowo w obowiązującej w Banku strategii zarządzania i planowania kapitałowego.

Wynikiem przeprowadzonych testów jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej.

Kapitałem wewnętrznym na ryzyko kapitałowe jest kwota, o jaką suma wyników testów warunków skrajnych przekracza 2% funduszy własnych Banku.

Kapitał wewnętrzny jest sumą wymogów kapitału na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka, wyliczonych w ramach Filaru I i Filaru II.

Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust.1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE

- Nie dotyczy

**Informacje ilościowe w zakresie adekwatności kapitałowej** - zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia -8% kwot ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art.112;

**1. 8% kwot ekspozycji ważonej ryzykiem w podziale na klasy ekspozycji -31.12.2017r.**

Lp.	Klasa ekspozycji	8% Kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	76 623,00
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	268 472,21
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1 307,45
4.	ekspozycje wobec instytucji	26,89
5.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	800 053,25
6.	ekspozycje detaliczne	3 328 441,05
7.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	711 884,54
8.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	2 298,84
9.	ekspozycje związane z przedsiębiorstwem zbiorowego inwestowania	0,00
10.	ekspozycje kapitałowe	155 537,00
11.	inne ekspozycje	353 878,35
	<b>RAZEM</b>	<b>5 698 522,58</b>

Tab. przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka Filaru I NUK

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ryzyko kredytowe	5 698 522,58
2.	Ryzyko rynkowe	0,00
3.	Przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	0,00
4.	Przekroczenia progu koncentracji kapitałowej	0,00
5.	Ryzyko operacyjne	899 217,00
	<b>RAZEM</b>	<b>6 597 739,58</b>

Tab. przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka Filaru II NUK

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Ryzyko kredytowe	258 785,36
2.	Ryzyko rynkowe	0,00
3.	Ryzyko operacyjne	0,00
4.	Ryzyko koncentracji zaangażowań	0,00
5.	Ryzyko stopy procentowej	628 100,00
6.	Ryzyko płynności	0,00
7.	Ryzyko wyniku finansowego	0,00
8.	Ryzyko kapitałowe	0,00
9.	Pozostałe ryzyka	0,00
	<b>RAZEM</b>	<b>886 885,36</b>

**2. Wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone zgodnie z art. 92 ust.3 lit. b) i c);**

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art.92 ust.3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art.92 ust.3 lit c. – ryzyko walutowe	0,00

**VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439 Rozporządzenia CRR**

Nie dotyczy. Bank nie posiada portfela handlowego

## VII. Ujawnienia dotyczące Buforów kapitałowych - art. 440

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych ponad poziomy minimalne określone w Rozporządzeniu CRR dla:

- 1) łącznego współczynnika kapitałowego (TCR),
- 2) współczynnika kapitału Tier I (T1),
- 3) współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1).

Bufory muszą być pokrywane kapitałem typu Tier 1.

Bufor zabezpieczający – obowiązuje wszystkie banki. Sukcesywnie co roku będzie zwiększany do ostatecznego, stałego poziomu równego 2,5% (w 2019 roku). Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 wskaźnik bufora zabezpieczającego wynosił 1,25%.

Bufor antycykliczny - nakładany jest w celu ograniczania ryzyka systemowego wynikającego z cyklu kredytowego. Wprowadzany będzie przez ministra właściwego ds. instytucji finansowych, w okresach nadmiernego wzrostu akcji kredytowej i rozwiązywany w sytuacji jej spowolnienia. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 wskaźnik bufora antycyklicznego wynosił 0%.

Bufor ryzyka systemowego - służy do zapobiegania i ograniczania długoterminowego ryzyka niecyklicznego lub ryzyka makroostrożnościowego, które może spowodować silne negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i gospodarki danego kraju. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 wskaźnik bufora ryzyka systemowego wynosił 0%.

Bufor dla instytucji o znaczeniu systemowym - dodatkowy wymóg dla instytucji mogących kreować ryzyko systemowe. Do dnia publikacji niniejszego Raportu, Bank nie został uznany za globalną instytucję o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 131 dyrektywy 2013/36/UE oraz nie został nałożony na Bank wymóg utrzymania bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym.

Na dzień 31 grudnia 2017 wymóg utrzymywania dodatkowego kapitału z tytułu połączonego bufora dla Banku wynosił 1,25%.

Z uwagi na brak wymogu na bufor antycykliczny Bank nie ujawnia informacji w odniesieniu do przestrzegania wymogu w zakresie bufora antycyklicznego zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r.

<b>Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego</b>		
1	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	82 471 744,73
2	Specyficzny dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0
3	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	0

## VIII. Wskaźnik globalnego znaczenia systemowego – art. 441

Nie dotyczy. Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

## IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art.442

1. Bank stosuje przepisy Ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, w związku z tym:

- 1) definicja pozycji przeterminowanych:
  - przeterminowanie przekracza 90 dni,
  - przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych,
  - przeterminowana kwota przekracza w przypadku pozostałych klas ekspozycji 3.000 złotych.
- 2) Pozycje o utraconej wartości to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do kategorii podwyższonego ryzyka zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2008 r., tzn. poniżej standardu, wątpliwe i stracone.

2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego (rezerw na ryzyko).

1) Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego (rezerw na ryzyko) określa; *Regulamin - Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banku*. Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banków zwane dalej „rezerwami celowymi” zgodnie z zasadami określonymi w:

- ustawie z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (j.t. Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz.1223 z późn. zm.);
- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz.U. Nr 191, poz.1279 z późn. zm.);
- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych zawarte w załączniku nr 1 do w/w Rozporządzenia. (Dz. U. Nr 235,poz.1589 z późn. zm.);
- w polityce rachunkowości Banku;
- Regulaminie - Zasady klasyfikacji należności i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku.

2) Bank tworzy rezerwy celowe, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

1. kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych;
2. kategorii „pod obserwacją”;
3. grupy „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”.

3) Bank nie tworzy rezerw celowych dotyczących ekspozycji kredytowych stanowiących udzielone zobowiązania pozabilansowe w przypadku, gdy postanowienia umowy:

- gwarantują Bankowi swobodę w podjęciu decyzji o uruchomieniu środków w ramach zobowiązania lub
- uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od terminowej obsługi już wykorzystanej części i niebudzącej obaw sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika w przypadku, gdy wymagane jest stosowanie tego kryterium, lub
- uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od złożenia zabezpieczeń umożliwiających pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych o kwotę odpowiadającą uruchomianym środkom lub klasyfikowanie ekspozycji kredytowej do kategorii „normalne”.

4) Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne”, tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia rezerw celowych.

5) Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone” tworzy się na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1,5% – w przypadku kategorii "pod obserwacją",
- 20% – w przypadku kategorii "poniżej standardu",
- 50% – w przypadku kategorii "wątpliwe",
- 100% – w przypadku kategorii "stracone".

6) Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

7) Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych –kryteria klasyfikacji ekspozycji kredytowych Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

1. kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:

- a) ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
- b) ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

2. w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych, dwóch niezależnych od siebie kryteriów:

- c) terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
- d) sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika.



### *Ocena sytuacji ekonomiczno-finansowej*

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, prowadzącego pełną lub uproszczoną sprawozdawczość finansową, z wyłączeniem klientów będących jednostkami samorządu terytorialnego, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, w oparciu o ocenę mierników ilościowych oraz ocenę mierników jakościowych.

Ocenę mierników ilościowych klienta przeprowadza się dokonując indywidualnej analizy wpływu poszczególnych mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową.

W przypadku, gdy w ocenie Banku, wartość mierników nie uwzględnia specyfiki prowadzonej przez klienta działalności, Bank może przy dokonywaniu oceny klienta porównać wartości mierników obliczonych dla klienta z ich poziomem właściwym dla danej działalności; dotyczy to w szczególności mierników określających płynność i rotację.

Ocenę jakościową klienta, który jest klientem prowadzącym pełną lub uproszczoną sprawozdawczość finansową, przeprowadza się na podstawie oceny mierników jakościowych.

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, którym jest jednostka samorządu terytorialnego, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, stosując w szczególności mierniki ilościowe.

Ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, który rozlicza podatek rolny lub podatek dochodowy w formie ryczałtu bądź karty podatkowej, przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi w Banku przepisami, w oparciu o indywidualną analizę ilościową i jakościową oraz ocenę wpływu poszczególnych mierników na jego sytuację ekonomiczno-finansową, wykorzystując odpowiednie mierniki.

### *Podstawa tworzenia rezerw celowych*

Podstawę tworzenia rezerw celowych stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych, ale z uwzględnieniem przewidywanej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.

W przypadku, gdy Bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w ustalaniu podstawy tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe.

Wymagany poziom rezerw celowych na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi:

- wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii „normalne”- pomniejsza się o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne,
- zaklasyfikowanymi do kategorii „pod obserwacją” – pomniejsza się o kwotę równą 25% rezerwy na ryzyko ogólne.

### *Przegląd i klasyfikacja ekspozycji kredytowych*

Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się według danych aktualnych na dzień przeprowadzania klasyfikacji.

Bank dokonuje przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych na koniec każdego kwartału za wyjątkiem ekspozycji kredytowych, gdzie ekspozycja jest zaklasyfikowana do kategorii „normalne” i kwota ekspozycji łącznie z innymi ekspozycjami Banku wobec tego podmiotu nie przekracza 10% funduszy własnych Banku.

Dokonując klasyfikacji podmiotu Bank bierze pod uwagę sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika i terminowość spłat rat kapitałowych i odsetek – na bieżąco.

Opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nie przekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

### *Klasyfikacja ekspozycji kredytowych*

Ekspozycje kredytowe wobec:

- 1) Skarbu Państwa klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „wątpliwe”, „stracone”
- 2) pożyczek i kredytów detalicznych klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „stracone”.
- 3) pozostałych ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.
- 4) pozostałych ekspozycji kredytowych klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

Należności zagrożone są to ekspozycje, których opóźnienie w stosunku do terminu zapadalności przekracza 3 miesiące dla ekspozycji poniżej standardu, 6 miesięcy dla ekspozycji wątpliwych oraz 12 miesięcy dla ekspozycji straconych. Należności zagrożone w przypadku ekspozycji detalicznych klasyfikowane są bezpośrednio do grupy straconych, gdy opóźnienie w spłacie przekracza okres 6 miesięcy.

*Zabezpieczenia pomniejszające podstawę tworzenia rezerw celowych.*

Zabezpieczenia pomniejszające podstawę tworzenia rezerw celowych - zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zm.)

*Tryb tworzenia, aktualizacji, rozwiązywania oraz zmiany klasyfikacji rezerw celowych*

Rezerwy celowe tworzy się, aktualizuje co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych. Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Rezerwę celową zmniejsza się odpowiednio do:

- 1) zmniejszenia się kwoty ekspozycji kredytowej;
- 2) zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;
- 3) wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych;
- 4) wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

*Odpowiedzialność za monitorowanie i dokonywanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych*

Za monitorowanie poszczególnych ekspozycji kredytowych i ich cykliczną ocenę oraz dokonywanie przeglądów zabezpieczeń, o które pomniejszono podstawę tworzenia rezerw celowych, odpowiedzialny Dział kredytów, windykacji i sprawozdawczości – Zespół ds. monitoringu i windykacji, przy czym wyniki klasyfikacji przekazuje on do akceptacji Zarządu Banku.

3. Całkowita kwota ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2017 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego, a także średnią kwotę ekspozycji w okresie od 31.12.2016 roku do 31.12.2017 roku w podziale na klasy ekspozycji.

*Tabela – kwoty ekspozycji w podziale na klasy ekspozycji – 31-12-2017 r.*

Lp.	Klasa ekspozycji	31.12.2017	Średnia kwota w okresie od 31.12.2016r. do 31.12.2017r.
1.	ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	12 509 890,76	8 199 943,48
2.	ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	18 379 513,13	18 937 455,78
3.	ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	32 686,17	33 036,52
4.	ekspozycje wobec instytucji	113 879 883,64	99 464 976,73
5.	ekspozycje wobec przedsiębiorstw	13 558 880,77	17 114 365,46
6.	ekspozycje detaliczne	65 575 046,82	34 710 889,86
7.	ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	12 037 735,54	40 225 677,68
8.	ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	28 735,55	14 434,71
10.	ekspozycje kapitałowe	1 944 212,45	1 544 016,97
11.	ekspozycje pozostałe	7 987 237,56	7 611 241,55
	<b>RAZEM</b>	<b>245 933 822,39</b>	<b>227 856 038,72</b>

Bank do istotnej klasy ekspozycji zalicza; ekspozycję wobec instytucji, które stanowią 40,54% łącznej kwoty ekspozycji oraz ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach stanowiącymi 32,61%.

4. Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

- nie dotyczy, bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski. Bank w swoich analizach nie uwzględnia ryzyka geograficznego, ponieważ Bank funkcjonuje na terenie jednego obszaru geograficznego, określonego w Statucie Banku, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

5. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów lub według typu kontrahenta w rozbiciu na klasy ekspozycji:

1) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2017 roku przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł.
1.	Banki Należności normalne i pod obserwacją Należności zagrożone	<b>109 516 310,12</b> 109 516 310,12
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego Należności normalne i pod obserwacją Należności zagrożone	<b>1 130 170,00</b> 1 130 170,00
3.	Pomocnicze instytucje pośrednictwa finansowego Należności normalne i pod obserwacją Należności zagrożone	0,00
4.	Instytucje ubezpieczeniowe Należności normalne i pod obserwacją Należności zagrożone	0,00
<b>Razem zaangażowanie w sektorze finansowym</b>		<b>110 646 480,12</b>

Zaangażowanie wobec sektora finansowego dotyczyło:

- środków na rachunku bieżącym SGB-Banku SA w wysokości- 2 551 387,01
- środków na rachunku minimum depozytowego w wysokości -7 987 216,00
- środków na rachunku ZFŚS w wysokości - 2 775,29
- rezerwy obowiązkowej w wysokości - 5 496 000,00
- lokat terminowych w wysokości -97 212 006,94
- środków wyodrębnionych na pokrycie FOŚG (BFG) w wysokości - 1 137 537,00
- odsetek (od Banków) w wysokości - 619 891,88
- kredytu dla przedsiębiorstwa leasingowego w wysokości - 1 130 170,00

2) Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego w podziale na typy kontrahenta oraz w podziale na branże według stanu na 31.12.2017 roku przedstawia poniższa tabela

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość w zł.
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0,00
	Należności normalne	0,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	<b>6 974 307,66</b>
	Należności normalne	6 974 307,66
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	<b>8 911 212,75</b>
	Należności normalne	8 89 777,58
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	21 435,77
4.	Osoby prywatne	<b>34 915 994,91</b>
	Należności normalne	34 396 589,32
	Należności pod obserwacją	430 837,40
	Należności zagrożone	88 568,19
5.	Rolnicy indywidualni	<b>33 129 068,29</b>
	Należności normalne	32 795 836,29
	Należności pod obserwacją	314 200,00
	Należności zagrożone	19 032,00
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	<b>324 652,91</b>
	Należności normalne	324 652,91
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
<b>RAZEM</b>		<b>84 255 236,52</b>

3) Strukturę zaangażowania wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2017 roku przedstawia poniższa tabela.

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>Wartość w zł.</b>
Należności normalne	16 107 588,61
Należności pod obserwacją	0,00
Należności zagrożone	0,00
<b>Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym</b>	<b>16 107 588,61</b>

4) Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2017 roku przedstawia poniższa tabela

<b>lp</b>	<b>Branże</b>	<b>wartość w zł.</b>
<b>1</b>	<b>A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo</b>	<b>33 709 287,06</b>
	należności normalne	33 376 055,06
	należności pod obserwacją	314 200,00
	należności zagrożone	19 032,00
<b>2</b>	<b>C- przetwórstwo przemysłowe</b>	<b>1 397 571,83</b>
	należności normalne	1 397 571,83
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
<b>3</b>	<b>F- budownictwo</b>	<b>4 324,99</b>
	należności normalne	4 324,99
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
<b>4</b>	<b>G- handel hurtowy i detaliczny; naprawa poj. samochodowych bez motocykli</b>	<b>9 375 729,68</b>
	należności normalne	9 354 294,51
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	21 435,17
<b>5</b>	<b>H- transport i gosp. magazynowa</b>	<b>542 718,66</b>
	należności normalne	542 718,66
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
<b>6</b>	<b>I- dział. związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi</b>	<b>1 729 668,00</b>
	należności normalne	1 729 668,00
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
<b>7</b>	<b>J- informacja i komunikacja</b>	<b>0,58</b>
	należności normalne	0,58
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
<b>8</b>	<b>K- działalność finansowa i ubezpieczeniowa</b>	<b>1 130 170,00</b>
	należności normalne	1 130 170,00
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
<b>9</b>	<b>L- dział. związana z obsługą rynku nieruchomości</b>	<b>343 157,81</b>
	należności normalne	343 157,81
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
<b>10</b>	<b>M- dział. profesjonalna, naukowa i techniczna</b>	<b>1 968 367,51</b>
	należności normalne	1 968 367,51
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
<b>11</b>	<b>O- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne</b>	<b>16 107 588,61</b>
	należności normalne	16 107 588,61
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
	<b>S- pozostała działalność usługowa</b>	<b>268 415,49</b>
<b>12</b>	należności normalne	268 415,49
	należności pod obserwacją	0,00
	należności zagrożone	0,00
<b>Razem</b>		<b>66 577 000,22</b>

Bank za istotną branżę uznaje branżę, w której Bank posiada zaangażowanie w wysokości przekraczającej 20% obliża kredytowego.

Zgodnie z definicją „istotnej branży”, jako istotną branżę uznaje się A- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, w której na dzień 31.12.2017 r. zaangażowanie Banku wynosi 47,78% oraz O- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne w której na dzień 31.12.2017 r. zaangażowanie Banku wynosi 24,82%.

5) *Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy należności według stanu na dzień 31.12.2017 roku.*

*Tabela - prezentuje zapadalność aktywów wg stanu na dzień 31.12.2017 r. (wartość nominalna)*

LUKA	<= 1 tygodnia	> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	> 1 miesiąca <= 3 miesięcy	> 3 miesięcy <= 6 miesięcy	> 6 miesięcy <= 1 roku	> 1 roku <= 2 lat	> 2 lat <= 5 lat	> 5 lat <= 10 lat	> 10 lat <= 20 lat	> 20 lat
<b>Aktywa (PLN, waluta)</b>	<b>106 463</b>	<b>23 073</b>	<b>8 069</b>	<b>6 288</b>	<b>9 907</b>	<b>11 472</b>	<b>26 965</b>	<b>27 179</b>	<b>14 913</b>	<b>3 681</b>
<b>Należności</b>	88 993	23 073	8 069	6 288	9 907	11 222	26 865	26 639	14 913	3 681
Sektor finansowy	81 712	22 461	5 862	3 310	3 717	317	37	1 138	0	0
Sektor niefinansowy	7 222	544	1 702	2 347	4 569	8 101	20 416	21 493	14 913	3 681
Sektor budżetowy	59	68	505	631	1 621	2 804	6 412	4 008	0	0
<b>Pozostałe aktywa</b>	17 470	0	0	0	0	250	100	540	0	0

6. Wartość ekspozycji zagrożonych<sup>20</sup>, w tym przeterminowanych oraz kwoty korekt wartości rezerw w podziale na istotne branże, według stanu na dzień 31.12.2017r.

- nie występują

Poniższa tabela prezentuje kwoty ekspozycji zagrożonych oraz kwoty korekt wartości rezerw w podziale na istotne branże.

Lp.	Nazwa Branży	Ekspozycje zagrożone w podziale na branże	Korekta wartości	Rezerwy
1	A-rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo	19 064,00	0,00	19 064,00
2	B-górnictwo i wydobywanie	0,00	0,00	0,00
3	C-przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	0,00
4	D-wytwarzanie i zaopatrywanie w en. elekt.; gaz ,parę	0,00	0,00	0,00
5	E-dostawa wody; gospodarka ściekami i odpad, rekultywacja	0,00	0,00	0,00
6	F-budownictwo	0,00	0,00	0,00
7	G-handel hurtowy i detaliczny; naprawa poj. samochodowych bez motocykli	21 446,91	0,00	21 446,91
8	H-transport i gosp. magazynowa	0,00	0,00	0,00
9	I-dział. związana z zakwaterowanie i usługami gastronomicznymi	0,00	0,00	0,00
10	J-informacja i komunikacja	0,00	0,00	0,00
11	K-działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0,00	0,00	0,00
12	L- dział. związana z obsługą rynku nieruchomości	0,00	0,00	0,00
13	M- dział. profesjonalna, naukowa i techniczna	0,00	0,00	0,00
14	N-dział. w zakresie usług administracyjnych i dział. wspierająca	0,00	0,00	0,00
15	O-administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	0,00	0,00	0,00
16	P-edukacja	0,00	0,00	0,00
17	Q-opieka zdrowotna i pomoc społeczna	0,00	0,00	0,00
18	R-dział. związana z kulturą, rozrywką i rekreacja	0,00	0,00	0,00
19	S-pozostała działalność usługowa	0,00	0,00	0,00
20	T-gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników gospodarstwa produkcyjne wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0,00	0,00	0,00
21	U-organizacje i zespoły eksterytorialne	0,00	0,00	0,00
	<b>Zaangażowanie razem</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>

8. Struktura należności zagrożonych, korekt wartości i rezerw wg. stanu na 31.12.2017r.

Rodzaj kredytu	kwota	korekta wartości ESP	rezerwa	należne odsetki	wartość netto (bilansowa)
<b>Należności zagrożone</b>	<b>129 035,36</b>	<b>11,86</b>	<b>160 407,43</b>	<b>31 383,93</b>	<b>0,00</b>
należności poniżej standardu					
należności wątpliwe					
należności stracone	129 035,36	11,86	160 407,43	31 383,93	0,00

<sup>20</sup> Wartość ekspozycji kapitał + odsetki, rezerwy odpis na kapitał + odpis aktualizujący na odsetki

Saldo początkowe

Ekspozycje zagrożone na 31.12.2016 r.	W tym kredyty na 31.12.2016r.			Wysokość rezerwy celowej na 31.12.2016r.
	PS	W	S	
40 774,87			40 774,87	40 141,61

9. Omówienie uzgodnienia zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości, obejmujące:

kategoria należności	Stan na początek roku	Zwiększenia rezerw	Wykorzystanie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Stan na koniec roku
<b>Należności normalne</b>	<b>94 640,78</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>90 617,48</b>	<b>4 023,30</b>
-sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
-sektor niefinansowy	94 640,78	0,00	0,00	90 617,48	4 023,30
-sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>Należności pod obserwacją</b>	<b>84 613,47</b>	<b>70 030,68</b>	<b>0,00</b>	<b>27 264,61</b>	<b>127 379,54</b>
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	84 613,47	70 030,68	0,00	27 264,61	127 379,54
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>Należności poniżej standardu</b>	<b>0,00</b>	<b>7 887,60</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	0,00	7 887,60	0,00	0,00	0,00
<b>Należności wątpliwe</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
<b>Należności stracone</b>	<b>40 141,61</b>	<b>105 017,38</b>	<b>0,00</b>	<b>17 839,67</b>	<b>160 407,43</b>
- sektor finansowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- sektor niefinansowy	40 141,61	105 017,38	0,00	17 839,67	160 407,43
- sektor budżetowy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Saldo końcowe

Ekspozycje zagrożone na 31.12.2017 r.	W tym kredyty na 31.12.2017r.			Wysokość rezerwy celowej na 31.12.2017r.
	PS	W	S	
160 419,29			160 419,29	160 407,43

10. Wartość ekspozycji zagrożonych, w tym przeterminowanych oraz kwoty korekt wartości rezerwy w podziale na istotne obszary geograficzne

- nie dotyczy, Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski.

11. Opis zasad polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategię i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka.

Zabezpieczenie wiarygodności ma na celu zapewnienie zwrotu należności Banku w szczególności z tytułu udzielonego kredytu, pożyczki wraz z odsetkami, prowizjami i innymi kosztami Banku lub wykonania przez dłużnika innego zobowiązania pieniężnego wobec Banku, w razie gdyby dłużnik nie wywiązywał się w terminie z warunków umowy. Bank stosuje w szczególności następujące zabezpieczenia:

weksel własny in blanco;

- a) poręczenie wekslowe (awal);
- b) poręczenie cywilne;
- c) gwarancja bankowa;
- d) przelew (cesja) wiarygodności;
- e) przewłaszczenie na zabezpieczenie;
- f) zastaw rejestrowy;
- g) zastaw finansowy;
- h) zabezpieczenie na środkach pieniężnych lub instrumentach finansowych;
- i) kaucja;
- j) blokada środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- k) hipoteka;
- l) oświadczenie patronackie;
- m) przystąpienie do długu;
- n) pełnomocnictwo do pobierania środków z rachunku;
- o) oświadczenie o poddaniu się egzekucji w akcie notarialnym.

Wartość zabezpieczenia winna gwarantować zwrot kredytu w całym okresie kredytowania. Zabezpieczenia transakcji kredytowych dokonywane są w stopniu adekwatnym do oceny sytuacji ekonomicznej klienta oraz rodzaju produktu kredytowego, z zastosowaniem instrukcji ustanawiania prawnych form zabezpieczenia wiarygodności Banku. W procesie monitoringu dokonuje się kontroli, aktualizacji stanu i wartości ustanowionych zabezpieczeń zgodnie z instrukcją monitoringu ekspozycji kredytowych. Metodą zabezpieczenia się przed nadmiernym ryzykiem w działalności kredytowej jest odpowiednio prowadzone zarządzanie ryzykiem w odniesieniu do pojedynczego kredytu, jak i łącznego zaangażowania kredytowego. W szczególności polega ono na badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu oraz na prawidłowym zabezpieczeniu ekspozycji kredytowej poprzez stosowanie standardów kredytowych, ograniczeniu zadłużenia poprzez stosowanie limitów zaangażowani, bieżącym monitoringu kredytowym, dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw, prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami oraz kontroli kredytowej.

Według stanu na dzień 31.12.2017 roku zaangażowanie Banku w ekspozycje kredytowe zabezpieczone poszczególnymi rodzajami zabezpieczeń kształtowało się następująco:

<b>Wyszczególnienie</b>	<b>Kwota ekspozycji</b>	<b>% udział w portfelu kredytowym</b>
1) weksel własny i poręczenie wekslowe	23 643 598,29	21,75%
2) gwarancje, poręczenie cywilne	69 708,24	0,06%
3) zastaw rejestrowy	5 870 588,53	5,40%
4) przewłaszczenie rzeczy ruchomej	1 181 992,32	1,09%
5) hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	29 653 629,77	27,28%
6) hipoteka pozostała	44 923 895,04	41,33%
7) blokada lokaty	30 000,00	0,03%
8) wpłata określonej kwoty w złotych lub walucie wymiennej na rachunek Banku spełniająca warunki określone w art.102 Ustawy Prawo bankowe	0,00	0,00%
9) Pełnomocnictwo/cesja z rachunku bieżącego	0,00	0,00%
10) Cesja wiarygodności z umów handlowych	0,00	0,00%
11) pozostałe zabezpieczenia	2 638 794,95	2,43%
12) ubezpieczenie pomostowe	692 051,05	0,64%
<b>razem</b>	<b>108 704 258,19</b>	<b>100,00%</b>

#### **X. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443**

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony jeśli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

– Nie dotyczy, gdyż Bank nie dokonuje operacji wymienionych w Tytule I pkt 5 „Wytycznych w sprawie ujawniania informacji o aktywach nieobciążonych i aktywach obciążonych i aktywach wolnych od obciążeń - EBA/GL/2014/03.

#### **XI. Korzystanie z ECAI – art. 444**

Bank nie korzysta z ocen wiarygodności kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI), z wyjątkiem ocen rządu polskiego niezbędnych dla potrzeb ustalenia wag ryzyka dla ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące;
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej;
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

W powyższych przypadkach Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez następujące zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;

### 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka. Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich.

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

## XII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art.92 ust.3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art.92 ust.3 lit c. – ryzyko walutowe	0,00

## XIII. Ekspozycje na ryzyko operacyjne (art.446.CRR)

1. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego obliczane są przez Bank metodą wskaźnika bazowego, o którym mowa w art. 315 – Część Trzecia Tytuł III Rozdział 2 Rozporządzenia CRR. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31.12.2017 wynosi 899.217,00 zł.
2. W 2017 roku nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęłyby na bezpieczeństwo funkcjonowania Banku.
3. Wyznaczony Członek Zarządu tj. Prezes Zarządu otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka operacyjnego w okresach miesięcznych, natomiast Zarząd w okresach kwartalnych a Rada Nadzorcza w okresach półrocznych.

*Informacja o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowanych w danym roku w podziale na klasy zdarzeń.*

Informacje o stratach operacyjnych w podziale na klasy zdarzeń.

Na przestrzeni 2017 r. na podstawie informacji zarejestrowanych w centralnym rejestrze incydentów ryzyka operacyjnego riskAB, stwierdzono wystąpienie 59 zdarzeń operacyjnych. Łączna kwota strat operacyjnych brutto poniesiona na przestrzeni 2017 roku wyniosła 32 465,27 zł. Kwota straty brutto uwzględnia również straty powstałe z tytułu zdarzeń typu *rapidly recovered loss events* – są to zdarzenia operacyjne, których skutki finansowe w krótkim czasie (zwykle pomiędzy okresami sprawozdawczymi) zostają w pełni odwrócone i przez to nie są odzwierciedlane w rachunku wyników. Po uwzględnieniu odzysków - kwota odzyskana to 25 218,35 zł., rzeczywista strata netto wyniosła 7 246,92zł.



Podział zarejestrowanych zdarzeń operacyjnych według kategoryzacji stosowanej przez Bank zawarto w tabeli poniżej;

KATEGORIA	LICZBA ZDARZEŃ	STRATA BRUTTO	ODZYSK	STRATA NETTO
Oszustwo wewnętrzne	0	0,00	0,00	0,00
Oszustwo zewnętrzne	0	0,00	0,00	0,00
Praktyka kadrowa i bezpieczeństwo pracy	1	45,00	0,00	45,00
Uszkodzenie aktywów	2	702,33	0,00	702,33
Klienci, produkty i praktyka biznesowa	0	0,00	0,00	0,00
Zakłócenie działalności i błędy systemów	5	5 642,63	0,00	5 642,63
Dokonywanie transakcji, dostawa oraz zarządzanie procesami	51	26 075,31	25 218,35	856,96
<b>RAZEM</b>	<b>59</b>	<b>32 465,27</b>	<b>25 218,35</b>	<b>7 246,92</b>

Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje się ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym.

W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej a także organizacja odpowiednich szkoleń dla pracowników.

#### **XIV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym-art.447**

Na dzień 31.12.2017 r. Bank Spółdzielczy w Kobierzycach posiadał następujące aktywa finansowe: Akcje SGB- Bank S.A. w Poznaniu oraz Akcje BPS Warszawa, Bankowe Papiery Wartościowe Banku Zrzeszającego SGB-Bank S.A. w Poznaniu i Bony Pieniężne NBP, które nie są notowane na giełdzie, a wyceniane są według wartości bilansowej.

Bank Spółdzielczy w Kobierzycach w 2017 roku uzyskał przychód z tytułu odsetek od BPW i bonów pieniężnych w kwocie 71 143,03 zł.,

Na dzień 31.12.2017 roku Bank Spółdzielczy w Kobierzycach nie posiadał instrumentów kapitałowych będących przedmiotem obrotu giełdowego.

1. Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia ( zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień 31.12.2017 roku przedstawia poniższe zestawienie

Lp.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjęte strategie	Sposób wyceny
1	Akcje SGB-Bank S.A Poznań		1 037 900,00	wg ceny nabycia
2	Akcje BPS Warszawa		10 000,00	wg ceny nabycia
3	Udziały Spółdzielni Mieszkaniowa Złota Kielnia Wrocław		300,00	wg ceny nabycia
4	Udziały w Spółdzielni Spółdzielczy System Ochrony SGB		1 000,00	wg ceny nabycia
	<b>RAZEM</b>		<b>1 049 200,00</b>	

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa	Wartość rynkowa	Wartość godziwa	Sposób wyceny
1	Dłużne papiery wartościowe Bankowe Papiery Wartościowe SGB	897 337,08	0,00	0,00	wg ceny nabycia
2	Dłużne papiery wartościowe Bony pieniężne NBP	10 998 164,58			wg ceny nabycia
	<b>RAZEM</b>	<b>11 895 501,66</b>	0,00	0,00	

Zakupione akcje oraz bankowe papiery wartościowe wyceniane są według wartości bilansowej, nie są notowane na giełdzie

## **XV. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego**

W odniesieniu do ryzyka stopy procentowej Bank ustala cele strategiczne, poprzez ustalenie poziomu tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko, wyrażonym poprzez wskaźniki apetytu na ryzyko, zawarte w Strategii zarządzania ryzykiem stanowiącym załącznik do niniejszej informacji.

1. Pomiar ryzyka stopy procentowej oparty jest na następujących założeniach:
  - 1) do pomiaru ryzyka stopy procentowej Bank stosuje metodę luki stopy procentowej,
  - 2) do oceny tego ryzyka Bank wykorzystuje również inne dodatkowe metody, np. badania symulacyjne zmian w przychodach odsetkowych, zmian w kosztach odsetkowych i w konsekwencji zmian w wyniku odsetkowym,
  - 3) badaniu i ocenie podlega wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku.

Analiza luki polega na określeniu wielkości niedopasowania między wrażliwymi na zmiany stopy procentowej aktywami i pasywami w poszczególnych przedziałach czasowych uwzględniających pierwszy możliwy termin zmian (przeszacowania) stóp procentowych. Zakłada się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku. Narażenie na negatywne oddziaływania na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkości aktywów i pasywów przeszacowanych w poszczególnych terminach.

Oprocentowanie aktywów i pasywów Banku ustalane są przez Zarząd Banku zgodnie z tendencjami stóp na rynku. Bank posiada również w swojej ofercie znaczną część produktów z oprocentowaniem uzależnionym od stawek rynkowych, tj. redyskonta weksli NBP, stawek Wibid/Wibor, stopy lombardowej.

W zakresie kredytów klient ma prawo do ich wcześniejszej spłaty, w przypadku depozytów terminowych do zerwania ich przed terminem (z określoną w umowie utratą odsetek).

2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:

- 1) co miesiąc Nadzorującemu Członkowi Zarządu Banku
  - 2) co kwartał Zarządowi Banku,
  - 3) co pół roku Radzie Nadzorczej Banku.
3. Podanie na dzień 31.12.2017 roku zmiany wyniku odsetkowego, zdyskontowanej wartości ekonomicznej lub innych miar stosowanych do oceny skutków szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych, obliczonych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez Bank, uwzględniając niedopasowanie terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych są następujące:

W przypadku nagłego spadku stóp procentowych o 2 pp. (test warunków skrajnych)

- zmiana dochodu może wynieść 2 808,4 tys. zł., co stanowi 61,6% annualizowanego wyniku odsetkowego.

## **XVI. Wymogi informacyjne na temat podejścia do ryzyka płynności zgodnie z Rekomendacją 18 Rekomendacji P**

Ryzyko płynności w Banku bierze się z niedopasowania kontraktowych terminów zapadalności aktywów i pasywów, tj. w głównej mierze z konieczności finansowania długoterminowych kredytów depozytami o krótszej zapadalności. Realizować się ono może poprzez brak możliwości wywiązania się ze swoich bieżących zobowiązań lub też poprzez straty wynikające ze wzrostu kosztu finansowania, który nie jest pochodną zmienności rynkowych stóp procentowych.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Syntetycznym wyrazem wspomnianych celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem płynności jest utrzymanie tolerancji na ryzyko zgodnej z założonym apetytem na ryzyko, określonym poprzez wskaźniki struktury i źródeł finansowania.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 85% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego zgodnie z § 11 ust. 3,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR), zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 17 ust. 2,
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Na koniec 2017 roku cele strategiczne zostały osiągnięte, co obrazuje poniższa tabela.

Nazwa limitu	Wysokość limitu	Wartość	Stopień realizacji
<b>Ryzyko płynności</b>			
<b>31.12.2017</b>			
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1	<b>0</b>	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	<b>0</b>	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M3	<b>0</b>	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M4	<b>0</b>	0	X
Wskaźnik LCR	<b>Min 64 % *</b>	250%	391%
Wskaźnik NSFR	<b>Min 100 %</b>	154%	154%
Finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne	<b>Min 105%</b>	222%	212%
Wskaźnik globalnej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych)	<b>Min 1</b>	<b>1</b>	X
Udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej	<b>Max 10%</b>	3,60%	36%
Udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej	<b>Max 12%</b>	5,80%	49%

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający. Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum).

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku. W celu mitygacji tego ryzyka, Bank zarządza płynnością krótko-, średnio jak i długoterminową. Kluczowe znaczenie dla Banku ma kształtowanie się płynności w okresie do jednego miesiąca, która wymaga stałej, bieżącej oceny i analizy, tak aby zapewnić odpowiedni poziom rezerwy płynności. Zgodnie z przyjętymi w ramach Systemu Ochrony SGB zasadami, płynność śróddzienna Banku zabezpieczana jest przez Bank Zrzeszający, który w ciągu dnia operacyjnego realizuje wszystkie operacje bezgotówkowe uznające i obciążające rachunek bieżący Banku.

Struktura posiadanych przez Bank aktywów powinna umożliwiać elastyczne dostosowywanie się do potrzeb płynnościowych. W tym celu Bank dywersyfikuje swoje aktywa według następujących kryteriów:

- 1) płynności;
- 2) bezpieczeństwa;
- 3) rentowności.

Z uwagi na niewielką skalę działalności Banku funkcje zarządzania ryzykiem można uznać za scentralizowane. Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności odpowiada Zarząd Banku, a nadzór nad pomiarem i monitorowaniem ryzyka płynności sprawuje Prezes Zarządu – nadzór nad operacyjnym zarządzaniem ryzykiem płynności sprawuje członek zarządu ds. finansowych, zadania związane z utrzymaniem płynności wykonywane są przez dział księgowości i rozliczeń, a zadania związane z pomiarem, monitorowaniem i kontrolowaniem ryzyka płynności w Banku wykonuje dział analiz ryzyk bankowych i sprawozdawczości. Bank Spółdzielczy w Kobierzycach jest zrzeszony z SGB – Bankiem S.A. oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Po stronie pasywnej jest to kredyt rewolwingowy oraz inne kredyty celowe. Bank Zrzeszający jest dla Banku partnerem biznesowym w zakresie udzielania kredytów konsorcjalnych, pomagając w ten sposób zapewnić klientom Banku Spółdzielczego w Kobierzycach płynne finansowanie.

Z drugiej strony, w celu poprawy płynności Banku, SGB-Bank S.A. może wystąpić jako partner w zakresie transakcji sprzedaży wierzytelności. Jak już zostało wspomniane Bank Zrzeszający pełni również istotną rolę w zakresie zabezpieczania płynności śróddziennej. Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony SGB w ramach którego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność, w szczególności poprzez udzielanie ze zgromadzonych środków pożyczek, gwarancji i poręczeń. W ramach Systemu Ochrony SGB wydzielony został podmiot którego podstawowym zadaniem jest udzielanie pomocy płynnościowej jego Uczestnikom w sytuacji zagrożenia – Spółdzielnia Spółdzielczy System Ochrony SGB. Dodatkowo, Spółdzielnia ta realizuje zadania z zakresu monitorowania poziomu płynności Uczestników zarówno na zasadzie zagregowanej jak i indywidualnej oraz zarządza wymianą informacji o ryzyku płynności.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, w tym z Bankiem Zrzeszającym oraz budowaniu nadwyżki płynności, w której skład wchodzi aktywa wysokopłynne stanowiące rezerwę pokrywającą potencjalne wpływy gotówki z Banku. W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

Składniki nadwyżki płynności wg stanu na 31.12.2017 r zaprezentowano poniżej.

Tabela – Nadwyżka płynności na dzień 31.12.2017 roku (w tys. PLN)

31 grudzień 2017r	
<b>Nadwyżka płynności</b>	<b>118 623</b>
środki w kasie ponad pogotowie kasowe	0
środki na rachunkach bieżących w BZ	2 509
środki na rachunku lokaty automatycznej O/N w BZ	138
lokaty terminowe w BZ	97 766
bony pieniężne	10 997
środki na rachunku Minimum Depozytowego	7 987

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Na dzień 31.12.2017 roku występuje nadwyżka aktywów nieobciążonych zabezpieczających bufor płynności tj. aktywa nieobciążone wynosiły 118 623,00tys.zł., zaś wymagany bufor płynności 57 338,00tys.zł.

Bank zakłada utrzymanie dotychczasowej struktury depozytów przyjętych od klientów Banku, gdzie podstawowym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych, głównie gospodarstw domowych oraz instytucji rządowych i samorządowych. Zachowując ostrożne podejście do zarządzania ryzykiem płynności Bank finansuje aktywa o dalszych przedziałach zapadalności jedynie najbardziej stabilną częścią pozyskanych od klientów środków czyli tzw. osadem na depozytach. W trosce o zachowanie odpowiedniego poziomu płynności. Bank dąży do wydłużenia średniego terminu wymagalności przyjmowanych depozytów (a tym samym zwiększenia stabilności pozyskiwanych środków), tak aby możliwe było otwieranie po stronie aktywnej, pozycji o dłuższym horyzoncie czasowym. Ma to odzwierciedlenie w charakterystyce konstruowanych produktów depozytowych.

Strukturę podstawowych źródeł finansowania Banku oraz poziom wyznaczonego na nich osadu według stanu na 31.12.2017 r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela – Struktura podstawowych źródeł finansowania Banku na dzień 31.12.2017 roku, w tys. zł.PLN

Rodzaj	Stan	Osad	Wskaźnik osadu
środki bieżące gospodarstw domowych	52 543	42 219	80,35%
środki terminowe gospodarstw domowych	46 902	42 976	91,63%
<b>Razem gospodarstwa domowe</b>	<b>99 445</b>	<b>85 195</b>	
środki bieżące pozost.podm.nief.	4 157	4 157	100,00%
środki terminowe pozost.podm.nief.	958	338	35,28%
<b>Razem pozostałe podmioty niefinansowe</b>	<b>5 115</b>	<b>4 495</b>	
<b>PODMIOTY NIEFINANSOWE</b>	<b>112 384</b>	<b>89 690</b>	<b>79,81%</b>
<b>Środki bieżące i terminowe JST</b>	<b>106 308</b>	<b>106 308</b>	<b>100,00%</b>
<b>RAZEM</b>	<b>218 692</b>	<b>195 998</b>	<b>89,62%</b>

Oprócz wspomnianych, Bank finansuje swoją działalność funduszami własnymi oraz kredytami pozyskanymi z Banku Zrzeszającego. Na koniec 2017 roku Bank nie posiadał dodatkowego finansowania pozyskanego z Banku Zrzeszającego. Przyjmowane przez Bank lokaty walutowe - ze względu na ich relatywnie niski udział w ogólnej strukturze przyjmowanych lokat ogółem - nie stanowią obecnie zagrożenia dla jego płynności. Jednakże, wraz z rozwojem działalności walutowej, w coraz większym stopniu, Bank narażony będzie na ryzyko płynności wynikające z przepływów walutowych. Bank będzie dążył do pełnego zrównoważenia niedopasowania aktywów i pasywów walutowych.

Z punktu widzenia zarządzania płynnością Banku najważniejsza jest analiza poziomu płynności w ujęciu krótko- i średnioterminowym. Zgodnie z Uchwałą nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Bank Spółdzielczy w Kobierzycach dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień sprawozdawczy. Normy płynności krótkoterminowej (M1,M2,M3 i M4) oraz wskaźnik płynności LCR

Tabela – wielkość wiążących banki nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR na dzień 31.12.2017 roku w tys. zł.

Lp.	Nazwa	Wielkość	Limit wynikające z przepisów
1	Norma M1	54 369	min 0
2	Norma M2	2,04	min 1,00
3	Norma M3	2,19	min 1,00
4	Norma M4	1,94	min 1,00
5	Wskaźnik LCR	250	min 64%

Zarówno wskaźnik LCR jak i nadzorcze miary płynności obliczane są na każdy dzień roboczy a informacja o ich poziomie przekazywana jest Prezesowi Zarządu Banku. Dodatkowo, informacja o kształtowaniu się wspomnianych miar przedkładana jest kwartalnie na posiedzeniach Zarządu Banku, a następnie – w okresach półrocznych - na Radę Nadzorczą Banku.

W celu posiadania pełnej oceny strukturalnej posiadanych aktywów i pasywów, dokonuje się analizy rozkładu ich zapadalności/wymagalności w poszczególnych przedziałach czasowych obliczając wskaźniki tzw. luki płynności.

Na podstawie urealnionych wartości Bank oblicza wskaźniki skumulowanej luki płynności.

Wskaźnikami luki są stosunki w poszczególnych przedziałach czasowych skumulowanych wartości aktywów do pasywów.

Przyjmuje się, że wskaźniki luki płynności, w przedziałach czasowych do 1 roku, powinny przyjmować wartości istotnie wyższe od 1, co wskazuje na nadwyżkę posiadanych aktywów dostępnych do pokrycia bieżących zobowiązań. Analiza urealnionych terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów wykazała, że limity dotyczące wskaźników luki we wszystkich okresach poza jednym zostały dotrzymane.

Tabela - Urealniona luka płynności na 31.12.2017 r.

Data	Do 1 tygodnia	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 do 5 lat	Powyżej 5 do 10 lat	Powyżej 10 do 20 lat	Powyżej 20 lat
<b>Limity luki</b>	<b>1,00</b>	<b>1,00</b>	<b>1,00</b>	<b>1,00</b>	<b>1,00</b>	<b>1,00</b>	<b>1,00</b>	<b>1,00</b>	<b>1,00</b>	<b>1,00</b>
Stan na 31.12.17	4,21	5,00	4,81	4,56	1,71	0,61	0,91	0,8	0,81	1,04
Stopień wykorzystania	prawidłowy	prawidłowy	prawidłowy	prawidłowy	prawidłowy	prawidłowy	prawidłowy	prawidłowy	prawidłowy	nieprawidłowy

W ramach zarządzania płynnością średnio- i długoterminową Bank dokonuje planowania uwzględniającego przyszłe potrzeby płynnościowe. W ramach procesu budżetowego oraz okresowych przeglądów jego realizacji Bank planuje rozwój aktywów i pasywów w taki sposób, aby kluczowe wskaźniki płynnościowe utrzymywane były na wymaganym poziomie.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: (wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania)

Rodzaj	Kwota	Warunki dostępu
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym		w ciągu 1 dnia
otwarty niewykorzystany limit kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym		w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 211	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	133 507	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,

- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące,

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
  - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
  - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
  - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Członka Zarządu nadzorującego sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, dla Zarządu z częstotliwością kwartalną a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej półroczną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

## **XVII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne - art.449 Rozporządzenia CRR**

Nie dotyczy

Bank nie posiada ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

## **XVIII. Polityka ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku (art.450 CRR)**

1. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Spółdzielczym w Kobierzycach przygotowywana jest przez Zarząd Banku i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki zmiennych składników wynagrodzeń w 2017 roku. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.

2. W myśl Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 604/2014, Bank uznaje za osoby na stanowiskach kierowniczych wyłącznie Członków Zarządu jako osoby zajmujące stanowiska istotne w Banku związane z bankiem umową o pracę.

3. Wynagrodzenia osób objętych polityką zmiennych składników wynagrodzeń w części zmiennej wynagrodzenia są zależne od: wyniku finansowego netto, zwrotu z kapitału własnego, wskaźnika należności zagrożonych, współczynnika wypłacalności.

4. Kryteria stosowane przy pomiarze wyników to:

- ocena efektów pracy obejmująca m.in. wskaźniki Banku / wynik finansowy netto, zwrot z kapitału własnego, wskaźnik należności zagrożonych, współczynnik wypłacalności /,
- indywidualne wyniki w pracy / efekty realizacji zadań wynikających z zakresu obowiązków i odpowiedzialności w ramach podziału zadań Zarządu, pozytywna ocena kwalifikacji, uzyskanie absolutorium z wykonywania obowiązków za dany rok obrotowy, wyniki kontroli w banku przez podmioty zewnętrzne/.

5. Wynagrodzenia osób objętych polityką obejmują składniki stałe- wynagrodzenie zasadnicze oraz składniki zmienne – premia roczna. Premia roczna nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia Członka Zarządu. Łączna kwota premii rocznej dla Członków Zarządu jest



ustalana w wysokości 5% rocznego zweryfikowanego przez biegłego rewidenta wyniku finansowego brutto nie więcej niż 25% wynagrodzenia zasadniczego osiągniętego w danym roku przez Członka Zarządu.

6. Informacje na temat kryteriów dotyczących osiąganych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych elementów wynagrodzenia

- Nie dotyczy

5. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące sumy wynagrodzeń wypłaconych w 2017 r. osobom zajmującym stanowiska kierownicze.

L.p.	Stanowiska kierownicze	Stale składniki	Zmienne składniki	Ilość osób
1.	Członkowie Zarządu	569.890,01	50 000,00	4

7. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadre kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka (w zł.)

L.p.	Tytuł wynagrodzenia:	Wartość
1.	Suma wypłat indywidualnych odpraw z tytułu zakończenia stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
2.	Ilość osób, które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
3.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0
4.	Suma wypłat zmiennych składników wynagradzania z tytułu nawiązania w 2016 r. stosunku pracy z osobami na stanowiskach kierowniczych	0
5.	Ilość osób które otrzymało ww. wynagrodzenie	0
6.	Najwyższa kwota wypłacona pojedynczej osobie	0

8. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR

- Nie dotyczy

#### **XIX Dźwignia finansowa art. 451 Rozporządzenia CRR**

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego.

Bank oblicza wskaźnik dźwigni, zgodnie z art. 429 ust.2 Rozporządzenia CRR, jako miarę kapitału Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku wyrażoną jako wartość procentowa. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier 1, jak i według definicji przejściowej kapitału Tier 1.

Tabela - wskaźnik dźwigni – 31.12.2017r. (PLN)

Wskaźnik dźwigni wykorzystując definicję kapitału	
Miara kapitału	Wartość
W pełni wprowadzona definicja	6,28%
Definicja przejściowa	6,39%

W ramach zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, Bank monitoruje wskaźnik dźwigni z częstotliwością kwartalną. Poziom wskaźnika dźwigni uwzględniany jest w ramach wyznaczania bieżącego profilu ryzyka Banku i raportowany jest w ramach raportów z adekwatności kapitałowej dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku.

#### **XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452**

- nie dotyczy

Bank nie stosuje metody IRB

## **XXI. Kontrola wewnętrzna**

1. W Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie: skuteczności i efektywności działania Banku, wiarygodności sprawozdawczości finansowej, przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku, zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

2. W celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy realizując cele i ustalone zadania.

3. W celu prezentowania wiarygodnych sprawozdań finansowych, system kontroli wewnętrznej zapewnia rzetelne ich przygotowywanie w oparciu o księgi prowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości.

4. W celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.

5. System kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa, a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów. System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia m.in.: funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, oraz niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

1. Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

1. W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- 1) zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
- 2) zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 3) ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
- 4) zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
- 5) kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Mechanizmy kontrolne obejmują m.in. okresowe między innymi przeglądy, analizy i oceny sporządzane dla Zarządu i Rady Nadzorczej, sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku, badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych), sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów, weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji, analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania. Natomiast Działanie mechanizmów kontrolnych przebiega w dwóch etapach: ustanowienie wewnętrznych zasad, limitów i procedur, oraz sprawdzanie ich przestrzegania.

## **XXII. Redukcja ryzyka kredytowego przy zastosowaniu metody standardowej, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE – informacje jakościowe i ilościowe 453**

Zestawienie wartości ekspozycji przed i po zastosowaniu technik ograniczenia ryzyka kredytowego dla każdego stopnia wiarygodności kredytowej ustalonego dla metody standardowej oraz pozycji, które stanowią pomniejszenia funduszy własnych sporządzone według stanu na dzień 31.12.2017 roku.

Bank nie stosuje technik ograniczania ryzyka kredytowego dla każdego stopnia wiarygodności kredytowej ustalonego dla metody standardowej. Bank nie udziela kredytów bez zabezpieczeń. Zestawienie wartości ekspozycji kredytowych znajduje się w V pkt. 5.

**XXIII. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego**

- Nie dotyczy

Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

**XXIV. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego**

- Nie dotyczy

Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Informacje sporządzili:

Anna Grzegorek  
Justyna Sajan  
Bogumiła Strach  
Joanna Łobczowska

**Zarząd Banku Spółdzielczego w Kobierzycach**

Prezes Zarządu - Krzysztof Dzikowski  
Członek Zarządu – Barbara Klonowska  
Członek Zarządu – Monika Miśkiewicz

**Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Kobierzycach**

Przewodniczący Rady - Franciszek Paszkowski  
Z-ca Przewodniczącego Rady – Piotr Adam Tadeusiak  
Sekretarz Rady – Irena Wilk

Kobierzyce, 18.06.2018r.

## **OŚWIADCZENIE ZARZĄDU**

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kobierzycach niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Informacji z ujawnienia są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

### **Zarząd Banku Spółdzielczego w Kobierzycach**

Prezes Zarządu - Krzysztof Dzikowski  
Członek Zarządu – Barbara Klonowska  
Członek Zarządu – Monika Miśkiewicz

### Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kobierzycach oświadcza, że obowiązujący w Banku system zarządzania ryzykiem, ocenia się jako dostosowany do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.

Nazwa limitu	Wysokość limitu	Wartość	Stopień realizacji	
<b>Ryzyko kredytowe</b>				
kredyty zagrożone według wartości bilansowej brutto / kredyty podmiotów niefinansowych i JST według wartości bilansowej brutto (wskaźnik IPS)	1,75%	0,16%	9,21%	
Średni poziom odzysku ze stosowanych zabezpieczeń <sup>21</sup>	70% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty	0,00	0,00%	
Potencjalny maksymalny poziom nieodzyskanych kredytów <sup>22</sup>	4% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty	0,00	0,00%	
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 70%	36,81 %	52,58%	
utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie	co najmniej 30%	100,00%	333,33%	
Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych hipotecznie w łącznej wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sektorze bankowym <sup>23</sup>	Max 2%	0,012%	0,60%	
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 80%	66,17%	82,71%	
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	2,25%	0,04%	1,72%	
udział zagrożonych kredytów mieszkaniowych	2% kredytów mieszkaniowych	0,00%	0,00%	
udział zagrożonych kredytów inwestycyjnych	2% kredytów inwestycyjnych	0,00%	0,00%	
Średni poziom odzysku ze stosowanych zabezpieczeń <sup>24</sup>	58% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty	0,00	0,00%	
Potencjalny maksymalny poziom nieodzyskanych kredytów <sup>25</sup>	2% wartości ekspozycji pozostającej do spłaty	0,00	0,00%	
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych Banku w łącznej wartości detalicznych ekspozycji kredytowych sektora bankowego <sup>26</sup>	Max 2%	0,001%	0,05%	
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 10%	1,41%	14,08%	
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	5%	3,91%	78,27%	
Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	3	-----	
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	9.007,41	-----	
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiący analizowanego okresu	-----	0,01%	-----	
<b>Ryzyko operacyjne</b>				
<b>KRI kluczowe wskaźniki ryzyka operacyjnego</b>				
Nazwa limitu	Poziom limitu	Poziom ostrzegawczy limitu	Wartość	Stopień realizacji
Liczba pracowników odchodzących z pracy	3	2	4	133,33%

<sup>21</sup> Limit monitorowany półrocznie.

<sup>22</sup> Limit monitorowany półrocznie.

<sup>23</sup> Limit monitorowany raz w roku, do końca I kwartału

<sup>24</sup> Limit monitorowany półrocznie

<sup>25</sup> Limit monitorowany półrocznie

<sup>26</sup> Limit monitorowany raz w roku, do końca I kwartału.

Liczba nowych pracowników	3	2	2	66,67%
Poziom fluktuacji pracowników na stanowiskach kierowniczych w banku	25%	13%	0	0%
Liczba dni niewykorzystanych urlopów roku poprzedniego	Max 300	270	20	6,67%
Konsekwencje finansowe dla banku z tytułu popełnianych błędów przez pracowników	1.000,00 zł.	900,00 zł	6,94	0,69%
Liczba prowadzonych rachunków	Min. 8000 szt.	9 143 szt.	9587	119,84%
Liczba transakcji realizowanych elektronicznie w ogólnej liczbie transakcji	Min 40%	64%	74,86%	187,15%
Czas niedostępności bankomatów	2,50%	2,25%	3,79%	151,45%
Czas awarii	1,50%	1,35%	0%	0%
Niedostępności bankowości elektronicznej	1,50%	1,35%	0,25%	16,67%
Konsekwencje finansowe z oszukańczych transakcji	1.000,00 zł.	900,00 zł.	0	0%
Ilość reklamacji	13	11	12	92,31%
Outsourcing wg. Generowanych strat z baz	1.000,00 zł.	900,00 zł.	0	0%
Liczba zdarzeń ryzyka operacyjnego na jednego zatrudnionego	0,50	0,45	0,315	62,96%
Wielkość strat poniesionych z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego ( w zł.) na każdy 1 mln sumy bilansowej	35	32	29,05	83,01%
<b>Dodatkowe KRI wartości progowe sum strat brutto ( wartość limitu na kwartał)</b>				
<b>Nazwa limitu</b>	<b>Wysokość limitu</b>		<b>Wartość</b>	<b>Stopień realizacji</b>
oszustwa wewnętrzne,	0,13 % kapitału regulacyjnego na dany rok		0	0%
oszustwa zewnętrzne,	0,13 % kapitału regulacyjnego na dany rok		0	0%
zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwa w miejscu pracy,	0,38 % kapitału regulacyjnego na dany rok		0	0%
klienci, produkty i praktyki operacyjne,	0,13 % kapitału regulacyjnego na dany rok		0	0%
szkody związane z aktywami rzeczowymi,	0,25 % kapitału regulacyjnego na dany rok		419,43	18,66%
zakłócenia działalności banku i awarie systemów,	0,25 % kapitału regulacyjnego na dany rok		5.310,53	236,23%
wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.	0,25 % kapitału regulacyjnego na dany rok		1.155,45	51,40%
suma strat	1,50 % kapitału regulacyjnego na dany rok		6.885,41	51,05%
<b>Ryzyko walutowe</b>				
<b>Nazwa limitu</b>	<b>Wysokość limitu</b>		<b>Wartość</b>	<b>Stopień realizacji</b>
Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	Max 2%		0,33%	16,50%
<b>Ryzyko płynności</b>				
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1	0		0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	0		0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M3	0		0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M4	0		0	X
Wskaźnik LCR <sup>27</sup>	Min 64%		250%	391%
Wskaźnik NSFR	Min 100%		154%	154%
Finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne	Min 105%		222%	212%
Wskaźnik globalnej luki płynności ( bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych)	Min 1		1	X
Udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej	Max 10%		3,60%	36%
Udział łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej	Max 12%		5,80%	49%
<b>Ryzyko stopy procentowej</b>				
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania i bazowego w relacji do funduszy własnych [+/- 100 p.b.]	Max13%		10,90%	84,22%
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka przeszacowania w relacji do funduszy własnych [+/- 100 p.b.]	Max 10%		10,30%	103,04%
Limit na zmianę wyniku odsetkowego z tyt. ryzyka bazowego w relacji do funduszy własnych [+/- 100 p.b.]	Max 3%		0,60%	21,48%

<sup>27</sup> Poziom zgodny z obowiązującymi przepisami pomnożony przez współczynnik 0,80

<b>Ryzyko kapitałowe</b>			
Łączny współczynnik kapitałowy	Min 13,25%	18,88%	142,49%
Współczynnik kapitału Tier I	Min 10,25%	16,65%	162,44%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	Min 5,75%	16,38%	284,87%
Kapitał wewnętrzny/ funduszy własnych	Max 73%	48,05. %	65,83%
Kapitał całkowity/ funduszy własnych	Max 60%	42,40%	70,60%
Wskaźnik dźwigni finansowej	Min 3%	6,28% 6,39%	209,33% 213,00%

### **Zarząd Banku Spółdzielczego w Kobierzycach**

Prezes Zarządu - Krzysztof Dzikowski  
Członek Zarządu – Barbara Klonowska  
Członek Zarządu – Monika Miśkiewicz